JİVKA SARANDEVA
ENÇO İVANOV

mao zedung'tan sonra
pekin'in izlediği dış politika

HABORA KİTABEVİ YAYINLARI : 188

Bu eser 1979 yılında ERENLER Matbaasında dizilip, EREN Basımevinde basılmıştır.

JİVKA SARANDEVA
ENCÒ İVANOV

MAO ZEDUNG'TAN SONRA PEKİN'İN İZLEDİĞİ DIŞ POLİTİKA

Çeviren :

İ. Zeki Engin

HABORA KİTABEVİ
Nuruosmaniye Cad. Atasaray 106
Cağaloğlu — İstanbul

Giriş

Pekin yöneticilerinin izlediği büyük devletsel ve şovenist politika hattı son birkaç yıl içinde yeni olgularla, yeni nitelikler kazandı. Bunlar, Pekin yöneticilerinin uyguladığı politikanın dünya sosyalizmine, komünizm ve ulusal kurtuluş hareketine, halkların kalıcı barış, uluslararası arenada güvenlik ve anlaşma uğrundaki savaşımına giderek artan düşmanlığını gün ışığına çıkardı. Yönetici askersel/bürokratik seçkinler, son dönemde ve özellikle Mao Zedung'un ölümü ve başta Hua Guofeng olmak üzere Çin'de yeni yönetimin iktidara gelmesinden sonra, sosyalist ülkeleri bölme, birbirine karşı çıkarma, olanaklıysa hepsini birlikte Sovyetler Birliği'ne karşı çıkarma yeltenişlerinde bulunarak, sosyalist ülkelere karşı tutumunda «ayrımlı yaklaşım» denen tutumu belirgin biçimde etkinleştirdiler. Pekin yöneticileri, uluslararası ilişkilerde savaş çığlıkları içinde, anti Sovyetizm konumlarından yola çıkarak, milliyetçilik kalıntıları ve önyargılarını körüklemekte, belirli ülkelerle ilişkilerini genişletmeye çaba harcarken, başka ülkelere karşı şantaj ve sindirme yöntemleri uygulamakta, bir başkalarını ise «ihanet»le suçlayarak doğrudan doğruya küçümsemektedir.

Çinhindi olayları, Pekin'in ayrı ayrı sosyalist ülkelere karşı uyguladığı «ayrımlı yaklaşım» çizgisinin kundakçılık, bozgunculuk ve saldırganlık doğası taşıdığını bütün yalınlığıyla gözler önüne serdi. Pekin yönetici çevreleri, Kamboçya'nın eski, gerici Pol Pot rejimine tam bir politik, maddi ve askersel des-

tek göstererek, Pnom Pen'deki uydularını Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti'ne karşı silahlı kışkırtmalara özendirmekteydi. Dahası var! Pekin'de amansız bir Vietnam aleyhtarı kampanya başlatıldı. Komşu Vietnam halkına karşı onlarca ve yüzlerce kışkırtma tertiplendikten sonra, Vietnama karşı açık saldırı savaşına geçildi.

Bundan başka, daha doğrusu Çin yönetiminin dünya sosyalizmine karşı giderek geniş boyutlar alan düşmanlık politikasına koşut olarak, Pekin'in emperyalizm ve uluslararası gericiliğin en azılı güçleriyle ilişkileri her geçen gün biraz daha güçlenmektedir. Maoizm ve emperyalizm arasında kurulan bu söz ve eylembirliğinin sonuçları, Çin halkını olduğu kadar, gezegenimizde kalıcı barış uğrunda savaşım veren her kişinin çıkarlarını da yakından ilgilendirmektedir. Çünkü bundan, uygulamada, gerek Çin yönetimi, gerekse emperyalist devletlerin ilgili çevreleri, uluslararası durumun bozulması, değişik sosyal sistemlere sahip devletler arasındaki ilişkilerde başlayan politik gerginliğin azaltılması yönündeki olumlu süreçlerin dondurulması, Çin'in çağdaş koşullarda savaşın, gerginliğin ve saldırganlığın en tehlikeli etkeni olarak anti-komünist blokun bir vurucu gücü durumuna getirilmesi için yararlanmaktadır. Todor Jivkov, Bulgaristan Komünist Partisi Onbirinci Kongresi'nde şöyle dedi: «Maoizmin gerileme süreci yeni bir evreye girdi. Maoizm; emperyalizm, faşizm ve rövanşizmin en saldırgan güçleriyle bağlaşıklık kurdu. Maoizmin eylemleri barış ve halkların güvenliği için giderek daha tehlikeli oluyor.» (1) İşte

(1) Todor Jivkov. Bulgaristan Komünist Partisi MK'nin X. ve XI. Kongreler arasındaki dönemde yürütülen çalışmalar ve yeni ödevlerle ilgili raporu, Sofya, 1976, s.30.

bundan dolayı Pekin yöneticilerinin büyük devletsel ve şovenist politika hattı açığa vurulup bozguna uğratılmalıdır. Bu ödeve ardıcıllık içinde çözüm getirilmesi hem Çin halkının, hem de, dünyanın dörtbir bucağındaki milyonlarca barış, anlaşma ve işbirliği yandaşının çıkarlarına uygun düşmektedir.

1. Çin'in Dış Politikasının Amaçları

Pekin'deki yönetimin 70'li yıllardaki dış politikasının temel içeriği uluslararası arenada Çin'in etkisini genişletme ve Çin'i uluslararası ilişkilerde «üçüncü güç» durumuna getirme çabası oldu. Başını Hua Guofeng'in çektiği şimdiki Çin yönetimi iktidara geldikten sonra, önceki dış politik hattını sürdürdü, ancak bazı yönlerine özellikle ağırlık vererek, onu daha da etkinleştirdi. Şöyle ki, şimdi Pekin'de iktidarda bulunanlar «üç dünya kuramı»nı olduğu gibi kabul ederek, daha geniş boyutlarda propagandasını yapmakta, anti-emperyalist savaşım yerine, «süper devletlerin hegemonizmine karşı savaşım»ı getirmekte, yeni bir dünya savaşının «kaçınılmazlığı»na bel bağlamaktadır. Çin'in dış politikası, barış, demokrasi ve sosyalizm güçleri için daha tehlikeli ve daha düşmanca yeni bir aşamaya girmektedir. Pekin'deki yöneticiler, Mao Zedung'un milliyetçi, anti-Sovyet ve anti-sosyalist dış politika kalıtını yerleştirmek, bu kalıtın en gerici yönsemelerini güçlendirmek uğrunda elinden geleni esirgememektedir.

Pekin'in «kültür devrimi» yıllarında içine düştüğü yalıtlanmadan kurtulma yolunda gayret gösterdiği şimdiki ortamda izlediği dış politikada ilkesizlik, anti - Sovyetizm ve büyük devlet şovenizmi giderek daha da belirginleşiyor. Çin'in uluslararası yaşama daha etkin biçimde katılmasıyla «dünya devrimi»ni gerçekleştirecek «devrimsel güç» iddiaları bir yana

bırakılarak, daha çok konvansiyal güç olarak eylemde bulunma eğilimi ortaya çıkmaktadır. Bu koşullarda Pekin propagandasının türlü yapay şema ve görüşlerle kuramsal temel kazandırmaya uğraştığı milliyetçi çıkarları ön sıraya tırmandırılmaktadır. Bu «kuramlarla» Çin'in uluslararası ilişkiler sisteminde alması gereken yerin ne olduğunu dünya toplumuna tanıtma amacı güdülmektedir.

Çin yönetiminin çağımızın en önemli sorunlarındaki tutumu Mao Zedung ve Cou Enlai'ın vasiyet ettiği o tehlikeli doğrultuyu uluslararası politikada sürdürme niyetinin ciddiyetini göstermektedir. Üstelik Çin, kendi politika doğrultusunu belirlemede hiç bir dış etken ve baskıdan etkilenmediğini göstermek için çaba harcamaktadır. Çin yönetimi, büyük devlet ilkelerinden hareketle, var olan uluslararası ilişkiler sistemini değiştirmek istemektedir. Dünyanın şu veya bu bölgesinde yaşayan halkların çıkarlarını hiçe sayan Çin yönetimi, değişik politik ve diplomatik anlaşmazlıklar çıkarma, ayrı ayrı ülkeleri birbirine kışkırtma, çalışmalar yaratma vb. yolunda yürümektedir.

Bilindiği gibi Çin'in dış politikasının başlıca amacı dünya egemenliğidir. Pekin yönetimi kendisini bu amaca götürecek yolu, iki sosyal sistem arasındaki çelişkilerin keskinleşmesinden ve iki sosyal sistem arasında silahlı çatışma kışkırtılmasından geçen bir yol olarak görmektedir. Çin liderlerinin hesaplarına göre bu çatışma dünya sosyalizminin ve emperyalizminin zayıflamasına yol açacak ve böylece de maoizmin hegemonya planlarının gerçekleştirilmesine elverişli koşullar oluşacaktır.

Yeri gelmişken, daha yüzyılımızın başında milliyetçi Çin ideologlarının «insanlığın kurtuluşu»nda Çin'in egemenlik rolü üstüne hayaller kurduklarını anımsatmak yararlı olacaktır. Maocular, Parti'nin

Onuncu Kongresinde (1973) aynı görüşü ortaya attılar. Dış görüşünü değiştirilmiş, fakat özü aynı kalan bu görüş, Çin'in «insanlığın davasına oldukça daha büyük katkıda bulunma» ödevi şeklinde belirlendi. Bundan sonra yapılan Onbirinci Kongrede (1977) Çin'in şimdiki yönetimi önünde duran amaç yeni biçimiyle şöyle saptandı: «Çin insanlığın davasına oldukça büyük katkıda bulunabilmek için, yüzyılımızın sonlarına doğru çağcıl ve güçlü bir sosyalist devlete dönüşmelidir.» Pekin propagandası dış ülkelerdeki maocu eylemciler yoluyla, bu milliyetçi amacını, «dünyadaki devrimci halkların» umut ve bekleyişi olarak göstermeye çalışmaktadır. Fakat bu terminolojinin bugün, herhangi bir kimseyi yanıltabileceği çok kuşkuludur. Çünkü birçok olgunun da gösterdiği gibi, günümüzde Mao Zedung'un izleyicileri «gökkubbesi altı imparatorluğu»nun dünyada bölüşülmez hegemonyası gibi uzak hayaller ve planlarla yaşamaktadır.

Sosyalist Vietnam Cumhuriyeti'ne karşı girişilen barbarca saldırı, savaşın, Pekin'li hegemonistlerin elinde dünyaya egemen olma planlarının gerçekleştirilmesinde başlıca araç olduğunu tamamen ve kesinlikle göstermiş oldu. Sosyalizm ve barış içinde birlikte varolmanın düşmanları, bu saldırıyı, iki sosyalist ülke arasında savaş, biçiminde gösterme, sosyalizm ve barışın bölünmez birlikteliğiyle ilgili Leninci görüşün artık yalanlanmış olduğunu «kanıtlamak» çabasında bulunarak, duydukları hoşnutluğu gizlememektedirler. Fakat bu uydurmaların gerçek durumla uzaktan yakından herhangi bir ilintisi yoktur. Vietnam'a karşı girişilen savaş, Marksizm - Leninizm ilkeleriyle, sosyalizmin özüyle her türlü ilişkisini çoktan kesmiş olan Pekin'li yöneticiler tarafından kundaklandı. Bu askeri serüven maoizmin yıllardan beri sürdüregeldiği anti - sosyalist politikasının yasal

sonucu, maoizmin ülke içinde ve uluslararası arenada büyük devlet politikasının doğal bir uzantısıydı. Pekin'li hegemonistler, özgürlükçü ve yiğit Vietnam halkına kendi istencini kabul ettirme, onu dize getirme gücünde olmadıklarını anlayınca, tıpkı bir caninin sorumsuzluğu ve kolaylığıyla, Vietnam'a karşı iftiralar ve Çin - Vietnam sınırında silahlı kışkırtmalar evresinden, geniş boyutlu askeri saldırı eylemleri aşamasına geçtiler. Pekin yöneticileri böylece maoizmin gerçek saldırganlık özünü, «barışseverlik» aldatmacasının gerçek yüzünü ortaya çıkarmış oldular. Oysa bundan önce Pekin'li hegemonistler, bu «barış severlik» aldatmacasıyla halkları ve özellikle Çin'e komşu olan ülke halklarını yanıltmak, aldatmak istiyorlardı. «Yüce dümenci»nin şimdiki kalıtçıları, tarihin kötü bir cilvesi üzerine olacak ki, yıllar boyu yiğit Vietnam halkını kendi kölelik boyunduruğuna koşmak uğraşısında bulunan Fransız sömürgecileri ve Amerikan saldırganlarının yapmak istediklerini sürdürdüler, onların devamcıları oldular. Vietnam'a karşı girişilen askeri serüven maocuların, barış ve sosyal ilerlemenin azılı düşmanları arasındaki gerçek yerini, uyguladıkları büyük devlet politikasının, Asya'da ve dünyanın tüm öteki bölgelerinde barışa karşı yönelik en büyük tehlike olarak, rolünü, en inandırıcı bir şekilde gözler önüne serdi. Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi Genel Sekreteri ve Sovyetler Birliği Yüksek Sovyeti Prezidyumu Başkanı Leonid İliç Brejnev 2 Mart 1979 gününde yaptığı konuşmada şöyle dedi: «Pekin'in şimdiki yöneticileri, küçük bir komşu ülkeye, Sosyalist Vietnam'a karşı görülmemiş bir küstahlıkla uyguladıkları hunharca saldırıyla, büyük devlet ve hegemoni politikasının sinsi ve saldırgan özlüğünü dünya önünde sonuna kadar açıklamış oldular. Bugün herkes görüyor ki, şimdi tam da bu politika, tüm dünya barışı için en

ciddi tehlikedir.»

2. Maocuların Çağımıza ve Çağdaş Dünyadaki Çelişkilere Yaklaşımının Temelinde «Üç Dünya Kuramı» Yer Alır

Maoizmin ideoloji uzmanları Çin yönetiminin dış politika doğrultusunun milliyetçi amaçlarını alalamak için çok değişik «görüş» ve «kuramlar»dan yararlanıyorlar. Pekin'de son dönemde daha Mao Zedung yönetimi sırasında yaratılan, «üç dünya kuramı»nın propagandasına hız verildi. Bu kuram, birbirine taban tabana zıt iki toplumsal sistemin - sosyalizm ve kapitalizmin - varlığını yadsımakta ve Sovyetler Birliği ve sosyalist topluluğa karşı «geniş bir tek cephe»nin oluşturulmasını öngörmektedir.

«Üç dünya kuramı», maoizmin «süper devletler» kuramı, «ara bölgeler» görüşü gibi eski ve sınıfsal olmayan, milliyetçi görüşlerinin bir tür uzantısı olarak ortaya çıktı. Fakat bu kuram ve görüşler de bir yana bırakılmadı. Bazı eklemelerle, Pekin'in dış politikasının propaganda edilmesi yolunda bugün de etkin biçimde kullanılmaktadır. (Bu genelinde maoizmin ve özel olarak Pekin propagandasının belirgin çizgisidir. Eski görüşler bir yana bırakılmamakta, yalnız politik konjonktürün istemleri ve gereksinimine göre şu veya bu yönler güçlendirilmektedir. Başka bir sözle eski görüş ve kuramlar etkin biçimde kullanımda kalmaktadır.)

«...Mao Zedung 1974 yılında Afrika'dan gelen bir heyette yaptığı görüşme sırasında «üç dünya kuramı»nı genel hatlarıyla açıkladı. Mao Zedung şöyle dedi: Ben, Amerika Birleşik Devletleri ve Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği'nin birinci dünyayı oluşturduğu görüşündeyim .Avrupa, Japonya ve Kanada ise ikinci dünyaya aittir. Biz üçüncü dünyadanız.

Üçüncü dünyanın çok büyük nüfusu vardır. Japonya dışında, Asya üçüncü dünyaya aittir. Latin Amerika da keza.» (1)

Deng Hsiaoping 1974 yılının Nisan ayında Birleşmiş Milletler Teşkilatı Genel Kurulu'nun hammadde ve gelişme sorunlarıyla ilgili özel toplantısında konuşurken bu «kuramı» daha geniş ayrıntılarıyla açıkladı. Maoizmin gelişme halindeki ülkeler konusunda özel görüş ve iddiaları Deng Hsiaoping'in işte bu konuşmasında yer buldu.

Bu konuşmada dünyadaki durum maocuların çok sevdikleri «gökkubbesi altında dev sarsıntılar» deyimiyle açıklandı. Maoculara göre bu «sarsıntılar» çağdaş dünyadaki değişik temel çelişkilerin (Mao Zedung «kültür devrimi»nin başlarında «gökkubbesi altındaki bu tam kargaşalığın insanları tam düzenliğe» götürdüğünü savlıyordu.) bir sonucuydu. Bugüne dek benzer bir terim yinelenmektedir: «Çağdaş uluslararası durum çok iyidir, dünya ise kargaşalığa doğru ilerlemekte devam ediyor.» (2)

Hau Guofeng'in Parti'nin XI Kongresinde okuduğu raporda bile «şimdiki aşamada uluslararası durumun yalnız oldukça ve dar anlamda elverişli değil, olağanüstü elverişli olduğu» söylendi. Son yıllar içinde (Çin Komünist Partisi'nin 1973 yılının Ağustos ayında yapılan X. Kongresinden sonra) uluslararası ilişkilerin genel doğrultusu «devletler bağımsızlık yolunda çaba harcamakta, uluslar savaşımı vermekte, halklar devrim istemekte» sözleriyle nitelenmektedir. Sorunun bu şekilde açıklanması Çin'in uluslararası yaşamda ve ulusal kurtuluş hareketi konusunda izlediği gerçek amaçlarını gizlemeye en uygun biçimdir.

---

(1) «Jenmin Jibao» I II. 1977.

(2) «Jenmin Jibao», 2. 1. 1977.

«Üç dünya kuramı» maocuların çağdaş dünyadaki çelişkilerle ilgili görüşlerinden kaynaklanmaktadır. Çin yöneticileri çağımızın Marksist - Leninist tanımını ve çağımızdaki başat çelişkinin sosyalizm ve kapitalizm arasındaki çelişki olduğunu çoktan yadsıdıktan sonra, daha IX. Kongre'de (1969) dünyada dört «başat çelişki»den söz etmeye başladılar ve bunları şu şekilde belirlediler: «1 — Ezilen uluslarla emperyalizm ve sosyal emperyalizm arasındaki çelişki; 2 — Kapitalist ve revizyonist ülkelerdeki burjuvaziyle proletarya arasındaki çelişki; 3 — Emperyalist ülkelerle sosyal emperyalist ülke arasındaki ve emperyalist ülkelerin kendi arasındaki çelişki; 4 — Sosyalist ülkelerle emperyalizm ve sosyal emperyalizm arasındaki çelişki.» Çin propaganda merkezleri IX. Kongre'den bu yana, bu çelişkilerin keskinleşmesinden söz etmektedir. Çin Dışişleri Bakanı 1977 yılının Eylül ayında Birleşmiş Milletler Teşkilatı Genel Kurulu XXXII. Dönem Toplantısında konuşurken, bu çelişkilerin keskinleşmesi sonucunda «devrimin sürdürülmesini sağlayacak etkenlerin sağlamlaşmakta» olduğunu söyledi. Pekin propaganda merkezlerinin dilinde «devrim» sözü artık «süper devletlere» karşı savaşım ve herşeyden önce Sovyetler Birliği'ne karşı savaşım demektir. Çin Halk Cumhuriyeti Dışişleri Bakanı Huang Hau aynı konuşmasında daha sonra şöyle dedi: «Uluslararası durum bir bütün olarak tüm ülke halkları için elverişli ve süper devletler için elverişsiz bir doğrultuda gelişmeye devam etmektedir.»

Pekin'deki kuram ustalarının «üç dünya» ile ilgili şemaları şimdi ideolojik ve politik düzeyde uluslararası ilişkiler konusunda varolan (hatta varolmayan, kurgusal ve düzmece) görüşlere karşı çıkarılmaktadır. Nitekim Huang Hua'nın yukarıda sözü geçen konuşmasında «üç dünya kuramı», Batı'nın «kar-

şılıklı bağımlılık», «sınırlı egemenlik», «uluslararası diktatorya» vb. kuramlarına karşı çıkarılmakta ve bunlar, iftira araçları işe koşularak Sovyetler Birliği'ne atfedilmektedir. Huang Hua bu alanda, hatta kuramsal sonuçlar çıkarma çabasında da bulundu: «Her iki süper devlet de, dünya halklarının dost ve düşmanlarını kendisinin birbirinden ayıramamasına çabalamakta, böylece dünyaya egemen olma kavgasında kendi konumlarını pekiştirmektedirler.»

Pekin yöneticilerinin demeçlerinden yapılan bu alıntılarda «kuram»dan çok, maoizmin üstü tül perdeli politik hesaplarını görmek hiç de zor değildir. Bu özellikle Pekin'in milliyetçi «üç dünya kuramı»nı daha geniş ve kapsamlı bir temel üzerinde propaganda etmeye başlamasından sonra, yani 1977 yılının sonbaharında Parti basın organı «Jenmin Jibao» gazetesinin «Mao Zedung'un Üç Dünya Kuramı Marksizm - Leninizme Büyük Bir Katkıdır» başlıklı büyük bir başyazı yayımlamasından sonra açıkça belli oldu. Üstelik son dönemde Çin yönetiminin resmi belgelerinde ve yetkili politika adamlarının demeçlerinde «değişik politik güçlerin ayrışması ve yeniden gruplaşması sürecinin» özellikle vurgulanması ilgi çekicidir. «Üç dünya kuramı»nın içeriğinin bu yönünün vurgulanması bir rastlantı değildir. Sınıfsal çözümlemenin konumlarını terketmiş olan maocular anlaşılan, arzuladıkları her düzenlemede, istedikleri şekilde ve ilkesizce sıralayabilecekleri «politik güçler»den söz etmenin çok daha yararlı olduğu görüşündedir. Bu noktadan harekete çıkarsak, çağdaş koşullarda, iki kutuplu sistemin, sosyalizm - kapitalizm sisteminin ortadan kalktığı sonucuna varmak hiç de zor olmayacaktır. Pekin yöneticileri de işte tam bu düzmece sonuca, iftira sonucuna vardılar. Maocu propagandanın elebaşıları şunu iddia etmek-

tedir :«Sovyetler Birliği sosyal emperyalist bir devlete dönüştüğü için, Savaştan sonra oluşan ve belirli bir süre varolan sosyalist kamp ortadan kalktı. Kapitalizmin düzensiz gelişme yasası sonucunda Batı emperyalist devletler bloku da dağıldı.» (1) Kısacası, maocu şemaya göre dünya ölçeğinde sosyalizm savaşımı gerekliği tamamen ortadan kalktı.

Öte yandan maoizmin strateji uzmanlarının uluslararası arenada «politik güçleri» hiç bir kurala uymadan sıralamaları, maocuların dünya sosyalizmine karşı savaşta, kendi gerici hegemonist politika uygulamalarına ülküdaş ve bağlaşık arama çabalarını gün ışığına çıkarmaktadır. Uluslararası ilişkileri, kendilerine özgü bir biçimde «ideolojiden uzaklaştırmaları», dünya olaylarına sınıfsal olmayan açılardan yanaşmaları Çin liderlerine, ilkesiz hareket için, hiç bir sınıfsal ölçüt gözetmeden her türden bağlaşıklar kazanmak için geniş olanaklar yaratmaktadır. Ve işte bundan dolayı Pekin'in şimdiki yöneticilerinin, dünyanın en gerici, faşist rejimleriyle aynı sırada yer almalarında, yıllar yılı özgürlükçü Vietnam halkını dize getirmeye, kölelik boyunduruğuna koşmaya uğraşan Fransız sömürgecilerinin ve Amerikan saldırganlarının bayrak yarışına katılmalarında şaşılacak bir yön yoktur.

Son dönemin olayları ve özellike Çin ve Amerika arasında ikili diplomatik ilişkilerin normalleştirilmesi anlaşmasına varılması ve 1979 yılının başlarında Deng Hsiaoping'in Washington'u ziyaretinden sonra Çin - Amerikan ilişkilerinde başlayan yeni dönem, maocu «üç dünya kuramı»nın kesin ilkesizliğini ve iki yüzlülük niteliğini açık seçik ortaya çıkardı. Gerçekte, Çin Halk Cumhuriyeti ve Amerika Birleşik

(1) «Guanmin Jibao», 18.VIII. 1977.

Devletleri arasında diplomatik ilişkilerin kuruluşunun ilan edilmesinden çok daha önce, Pekin propagandasında, Çin yönetiminin Mao Zedung'un dünyayı «üç dünya«ya bölen kuramını ve özellikle «birinci dünya»daki güçlerin konumunu sessizce yeniden ele alma niyetini gösteren açık imalar belirdi. Bundan önceki sayfalarda, Pekin'in şimdiki yöneticilerinin, uluslararası arenada politik güçlerin «ayrımlaşması» ve «yeniden gruplaşması» sürecini özellikle vurguladıkları ve böylece de kendilerine politik konjonktüre uygun buldukları her türlü düzenlemeleri yapma kapılarını açmalarından söz edilmişti. Maoizmin strateji uzmanları, işte tam bu ilkesiz ve kaba pragmatizmden hareketle Amerika Birleşik Devletleri'nin «birinci dünya»da kendini «savunan», Sovyetler Birliği'nin ise sözüm yabana «saldırgan» ülke olduğu savını ortaya sürdüler. Hua Guofeng, 1977 yılının Ağustos ayında, Çin Komünist Partisi XI. Kongresinde konuşurken «Sovyet sosyal emperyalizmi saldırmakta, Amerikan emperyalizmi ise kendini savunmaktadır». dedi. Kuşkusuz bu iddianın geçer para gibi ortaya sürülmesiyle, bir yandan kamuoyunu hazırlamak amacı güdülürken, öte yandan Amerika'daki yöneticilere, Amerika Birleşik Devletleri'nin kendini savunan ülke rolünden hareketle «birinci dünya»dan çıkarılabileceği ve Pekin hegemonistlerinin hesaplarına uygun olarak, onun koruyuculuğunda örgütlenecek geniş bir uluslararası cephede yerini alabileceği gösterilmek isteniyordu.

Çin yöneticileri «ikinci dünya» ülkelerine karşı da hegemoni amaçlarını gizlememektedir. Onların «üç dünya kuramı»na göre bu ülkelerin «ikili niteliği» vardır. Yani, bu ülkeler bir yandan üçüncü dünya ülkelerini baskı altında tutmakta, sömürmekte ve onları denetlemekte, öte yandan kendileri de şu veya bu ölçüde, iki hegemon devletin denetim, tehdit

ve sindirme eylemlerine hedef olmaktadır. (1) Bu tanımlama Pekin'in, başta Sovyetler Birliği olmak üzere dünya sosyalizminin barışçı ilerlemesine karşı, uluslararası ilişkilerde politik gerginliğin azaltılması sürecinin dondurulması için verdiği savaşımda gittikçe genişleyen bağlaşıklar bulma propagandası doğrultusundadır. Pekin yöneticilerinin çoktan aşınmış olan «Sovyet tehlikesi» umacısının ardında, Batılı devletleri, kendi büyük devlet ve hegemonya planları yörüngesine çekme çabaları yatmaktadır. Nitekim Mao Zedung 1970 yılında yaptığı bir konuşmada şöyle demişti: «İngiltere, Fransa, Federal Almanya Cumhuriyeti gibi ülkeleri kazanmalıyız.» Pekin propagandası Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği ve Avrupa kapitalist ülkeleri arasındaki çelişkileri keskinleştirmek, Avrupa kıtasında uluslararası ilişkilerde yumuşama sürecini baltalamak için vargücüyle çabalamaktadır. Gerek Çin yöneticilerinin demeçlerinde ve Çin basınında çıkan çok sayıdaki yazıda, gerekse dış ülkelerdeki maocu örgütlerin yayın organlarında, «birinci ve ikinci dünya arasındaki çelişkilerden faydalanalım» belgisine sık sık rastlamak olanağı vardır. Anlaşılan, dış ülkelerdeki maocu örgütlerin bu iftira kampanyasına etkin biçimde katılmasını sağlamakla, «üç dünya kuramı»nın «geniş ölçüde onaylandığı» gösterilmek istenmektedir. Ne var ki, maoizmin bu propaganda pususuna düşüp, Çin yönetiminin gerçek amaçlarını anlamayacak kişilerin bulunacağı çok kuşkuludur. Tam tersine! Çin'in şimdiki yönetiminin izlediği politikanın ilkesizliği, dünya sosyalizmi ve ilerici hareketlere karşı artan düşmanlığı, açıktan açığa savaş propagandası yapması, yumuşama sürecine karşı çıkması ve sal-

(1) İnformatsioniy Bülletin Agenstva «SİNHUA», 23. IX. 1977.

dırı planları hazırlayıp uygulaması, devrimci güçlerin uyanıklığını, onların maoizmi tamamen ve bütünüyle bozguna uğratma kararlılığını kaçınılmaz biçimde artıracaktır.

Maoizmin çağımıza değgin çarpık şemalarında, ulusal kurtuluş savaşının rolü, özlüğü ve devitken güçleriyle ilgili gerçek durumu tersyüz etme çabası özel bir yer tutmaktadır. «Üç dünya kuramı»nda, uluslararası ilişkilerde «üçüncü dünya»nın yeri ve «önümüzdeki oldukça uzun tarihsel evrede, onun emperyalizme karşı savaşımda başlıca güç olarak kalıp kalmayacağı sorusu» (1) yeni bir güçle ortaya atıldı. «Üçüncü dünya»nın politik bakımdan büyük önem kazanması ve ulusal kurtuluş savaşımı temelinde yatan gerçek devrimci olanakları spekülasyon konusu yapan Çin propagandası şöyle bir maocu jeopolitik görüş geliştirmektedir: «Uluslararası proletaryanın bütün devrim hareketi, belirli bir anlamda ve son hesapta, dünya nüfusunun saltık çoğunluğunu oluşturan üçüncü dünyadaki halkçı devrim savaşımına bağlıdır». (2) Uluslararası işçi sınıfına güdümlü ve ikinci dereceli bir rol verilmekte ve çağdaş devrim sürecine ilişkin bütün bu düzmecilik ise Marksizme «katkı» biçiminde ortaya sürülmektedir.

Maocuların, «üç dünya kuramı» aracılığıyla, günümüzde, ulusal kurtuluş hareketi güçlerine, dünyada sık sık politik dönüşümleri yansıtan bir tür ayrımlı yaklaşım uygulama denemesine de işaret etmek gerekmektedir. Bu da Pekin'in uyguladığı yöntemlerin, değişik ülkelerin gelişme yönleri, iç ve uluslararası yönelimlerine göre değişmekte devam edeceği anlamına gelmektedir.

---

(1) «Jenmin Jibao», 1. XI. 1977.

(2) «Jenmin Jibao», 29.VIII. 1977.

Maoizmin çağımızla, çağımızın başat içeriği ve temel çelişkisiyle ilgili, sınıfsallıktan uzak, milliyetçi ve jeopolitik görüşlerinin Marksizm - Leninizmle uzaktan yakından hiç bir ilintisi olmadığı özellikle vurgulanmalıdır. Çağımızın niteliğiyle ilgili Marksist - Leninist tanımlamanın temelinde dünya olaylarının değerlendirilmesine sınıfsal yaklaşım gerekliği, bu olayların, çağımızın merkezinde hangi sınıfın yer aldığı ve çağın içeriği belirlediği görüşü açısından çözümlenmesi gerekliği yatmaktadır. Marksizm - Leninizm bu ölçütten yola çıkarak, çağımızı, Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'yle başlayan kapitalizmden sosyalizme geçişin, birbirine karşıt iki sistem, yani sosyalizmle kapitalizm arasındaki savaşımın, ulusal ve ulusal kurtuluş devrimlerinin, kapitalizmin dağılmasının ve onun sömürgecilik sisteminin ortadan kalkmasının, yeni yeni halkların sosyalizm yoluna girmesinin ve dünya boyutunda sosyalizmin utku kazanmasının çağı olarak tanımlamaktadır. Çoğımızın böyle tanımlanması, maocuların çoğımız konusunda sınıfsallıktan uzak ve milliyetçilik belirtileri temeli üzerinde gelişigüzel şemalar çizmek için giriştikleri spekülatif denemelerden tamamen ayrılıyor. Maocular sözkonusu şemalarında uluslararası arenadaki politik güçleri ve bunların dünya olaylarına katılmasını, bir tek, kendilerini dünya hegemonyasına götürecek politik amaçlar açısından değerlendirmektedir.

Maoizm ve Marksizmin, barış ve savaş gibi insanlık ve yaşam için önem taşıyan genel sorunlar da bu arada olmak üzere, toplumsal gelişmenin en önemli sorunları üstüne kökten değişik konumlarda olmaları da, maocuların çağımızla ilgili değerlendirmesiyle Marksist - Leninist komünist partilerin çağımız konusundaki bilimsel tanımlaması arasında varolan işte bu ilkeli karşıtlıktan kaynaklanmaktadır. Leninci barış içinde yanyana yaşama ilkelerini pra-

tikte gerçekleştiren Marksist - Leninist komünist partiler, uluslararası arenada sosyalizmin özlüğüne ve çıkarlarına, kapitalist ülkelerdeki uluslararası işçi hareketine, halkların ulusal kurtuluş savaşımına uygun barışsever ve yapıcı bir politika izlemektedirler. Marksist - Leninist komünist partiler, sosyalizmin utkusu uğrundaki savaşımda, kendi strateji ve taktiklerini, Büyük Ekim Sosyalist Devriminin utkusu ve dünya sosyalist sisteminin oluşmasıyla uluslararası durumda ortaya çıkan değişikliklerin sınıfsal analizine dayanarak «yeryüzünde sosyalizmin tam utkusundan önce, dünyanın bir kesiminde kapitalizmin varlığı ortamında, savaşın, insanlığın yaşamından dışlanması için gerçek olanakların oluşacağı» (1) anlayışı temeli üzerinde kurmaktadırlar.

Maocular, çağımızın niteliğine değgin bu bilimsel sonuçlar ve değerlendirmelere tamamen ters olarak, uluslararası arenada tüm halkların güvenliğini tehdit eden, ilerici kamuoyunun kalıcı barış, güvenlik ve uluslararası ilişkilerde anlaşma havası yaratma çabalarını baltalayan gerici, serüvenci saldırgan bir politika hattı izlemektedirler. Maocuların artık hemen de 20 yıldan beri sürdürdükleri ideolojik ve politik uygulamada, dünyada hegemoni kurmanın bir aracı olarak politik gerginliğin ve savaşın rolü sürekli biçimde artmaktadır. Çin yöneticileri savaşı «kaçınılmaz» hatta devrim hareketini özendiren ve ileri doğru iten bir araç olarak, halklar için bir «gönenç» diye göstermek istemektedir. Japonya'da çıkan «Sankey Şimbun» gazetesi bundan belirli bir süre önce, yetkili bir Çin yöneticisinin, yeni bir dünya savaşının neden olacağı can ve mal kayıbına karşın, bunun pek öyle kötü bir şey olmayacağını, insanlığa dev-

(1) Komünist ve İşçi Partileri Temsilcilerinin Bildirisi. (Moskova, Kasım 1960.) Sofya, 1966. s. 29.

rim savaşımı sorunlarına çozum getirmede yardım edeceğini iddia ettiği demecinden alıntılar verdi. Sorunsal, her yeni kuşağın güya bir savaşa gereksinim duyduğu biçimde gösterilmektedir. Örneğin Deng Hsiaoping 1974 yılının Ekim ayında Federal Almanya Cumhuriyeti Bundestag heyetiyle görüşürken, bu görüşü vurgulayan bir konuşma yapmıştı. Mao Zedung 1976 yılının başlarında savaşın sınıfların varlığı koşullarında, iki barış dönemi arasında görülen bir olgu olduğunu, politikanın bir devamı, yani barışın devamı olduğunu belirtti.

Pekin propagandası barışsever güçlerin sesini bastırma çabasında bulunarak, halklara şu korkunç uyarıyı yapmaktadır: «Yeni bir dünya savaşı tehlikesi artmaktadır.»

Biz Pekin propagandasının çağdaş koşullardaki bir savaşı haklı göstermek, halklar için bir nevi «gönenç», uluslararası devrim hareketinin özendiricisi ve ivdireci şeklinde göstermek isterken yaptığı devrimci lafazanlık sorununu bir yana bırakacağız. Çünkü bütün bunlar zamanın sınamasıyla tuzla buz oldu, yaşam tarafından yadsındı. Yaşam barış içinde yanyana yaşamanın, reel sosyalizmin gücünün kesintisiz artmasına, uluslararası işçi hareketinin genişlemesine ve dünyanın dört köşesinde halkların ulusal kurtuluş ve bağımsız gelişme adına verdikleri anti - emperyalist mücadelesinin güçlenmesine en büyük ölçüde elverişli koşullar oluşturduğunu kesinlikle gerçekledi. Maocular anti-emperyalist, anti-kapitalist ve anti-burjuva terminolojisinden yararlanırken bunlara bilimsellikten uzak ve aşırı gerici içerik yüklüyorlar. Maocular sözde devrim adına, insanlığı nükleer bir özkıyıma itmeye hazırdır. Kuşkusuz ki, büyük savaşlar koşullarında tarihsel deneyin de gösterdiği gibi, kapitalist ülkeler arasındaki çelişkiler artarak

keskinleşmekte, halk kitlelerinin politik etkinlik düzeyi yükselmekte ve burjuvazinin egemenliğine karşı devrim çıkışlar hazırlığı artmaktadır. Fakat bu, çağdaş koşullarda savaş, barış ve devrim sorununun yalnızca bir yönüdür. Sorunun bu yönünü saltıklaştıran maocular, öteki yönünü, yani çağdaş koşullarda, uluslararası devrim hareketi uygulamasında, sosyalizmle kapitalizm arasında, işçi sınıfıyla burjuvazi arasında sınıfsal savaşımın yeni biçimlerinin ortaya çıkmasını kasıtlı ve bilinçli olarak küçümsemektedirler. Maocular, sınıflar ve sınıf savaşımı, savaş ve sınıf savaşımından söz etmeyi çok sevmekte, ancak çağdaş koşullarda bir savaşın hangi sınıfa hizmet ettiği sorusunu yine kasıtlı olarak yanıtsız bırakmaktadırlar. Bugün savaş araçlarını kullanmaktan yararlanacak olan sınıf, toplumsal gelişmeyi durdurma çabasında bulunan, sosyalizmin barışçı ilerlemesine karşı mücadele veren sınıf, burjuva sınıfı değil midir? Kısacası, çağdaş koşullarda savaş, devrimci güçlerin yalnızca, bir tek ve hatta başlıca, sınıfsal savaşım yöntemi, biçimi ve aracı değildir, devrim hareketinin emperyalizme, yenisömürgeciliğe ve gericiliğe karşı sınıfsal kavgasında yeni yeni utkulara ulaştığı yol, barış içinde birlikte varolma ve bunun uluslararası ilişkilerin tüm alanlarına yerleşmesi uğrundaki savaşım yoludur.

3. Anti-Sovyetizm, Çin Yönetiminin Dış Politikasının Ana Doğrultusudur.

Sovyetler Birliği Komünist Partisi ve Sovyet hükümeti, Çin'le ilişkilerinde daima ilkeli, ardıcıl Marksist-Leninist konumlardan hareket etmiştir. Dünya komünist ve işçi hareketini, Çin yönetiminin serüvenci politikasının tehlikeli sonuçları konusunda ilk uyaran Sovyet komünistleri oldu. Sovyetler Birliği

Komünist Partisi, maocuların çağdaş devrim hareketinin taktik ve stratejisini revize etme denemeleriyle açık polemiğe girmekten çekinmedi, maoizmin, sosyalizmin özlüğüne ve çıkarlarına, Çin halkının çıkarlarına, kalıcı barış güvenlik ve anlaşma uğrunda mücadele yürüten tüm halkların çıkarlarına tamamen aykırı düşen hegemonya planlarının açığa vurulması ödevini kesinlikle ve Leninci bir tutumla ortaya koydu.

Sovyetler Birliği Komünist Partisi ve Sovyet hükümetinin, Marksizm - Leninizme düşman olan bir akım olarak maoizmin karşısında takındığı ilkeli ve uzlaşmaz tutumunun, Çin propaganda araçlarının, Sovyetler Birliğinde güya «Çin aleyhtarı bir kampanya» örgütlendiği uydurmalarıyla hiç bir ilişkisi yoktur. Bu politika hattının, çağdaş anti-komünizmin ideoloji uzmanlarınca ileri sürüldüğü gibi, Sovyetler Birliği ve Çin halkları arasında sözüm yabana «ilkeli», «çözülmesi olanaksız» ve «ulusal» çelişkilerin varolduğu iddialarıyla da hiç bir ilişkisi yoktur. Sovyet komünistlerinin Çin'le ilişkilerin normalleştirilmesi ve iyileştirilmesi çabalarını, bu yönde başarı sağlayıncaya dek sürdürmeye kesinlikle kararlı olması, bu iftiraların ve uydurmaların açığa vurulmasının en inandırıcı kanıtıdır. Sovyet hükümeti, Çin yönetimiyle olan görüş ayrılıklarının, çözülmesi olanaksız nesnel çelişkilerden kaynaklanmadığı anlayışından hareketle, Çin Halk Cumhuriyeti'yle ikili ilişkilerin normalleştirilmesi ve iyileştirilmesi yolunda bir dizi somut öneride bulundu. Nitekim Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği Yüksek Sovyet Prezidyumu 1978 yılının Şubat ayında, çalışmalarına henüz yeni başlamış olan Çin Halkvekilleri Genel Meclisi'nin dönem toplantısına, iki ülke arasındaki ilişkilerin normalleştirilmesi için ortak bir Bildiri'nin imzalanmasını önerdi. Öneride bu amacın eşitlik, egemenliğe ve toprak

bütünlüğüne karşılıklı saygı, iç işlerine karışmama ve zor kullanmama gibi ilkeler temeli üzerinde gerçekleştirilebileceğine işaret ediliyordu. Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği Yüksek Sovyet Prezidyumu'nun önerisinde, Sovyetler Birliği ve Çin Halk Cumhuriyeti arasındaki ilişkilerin normale çevrilmesinin Uzak Doğu'da durumun iyileşmesi ve tüm dünya barışına olumlu etki göstereceği güveni ifade ediliyordu. Sovyet halkının tüm komşularıyla barış ve anlaşma ilişkileri ortamında yaşama istenci ve inancını dile getiren Sovyet önerisinde Pekin yöneticilerine özgüolan o, başka ülkelere kendi koşullarını dikte edici muhtıra havasından ne iz, ne de esinti vardı. Tam tersine, Sovyet tarafı, iki ülke arasındaki ilişkilerin normalleştirilmesi amacıyla Çin'den gelecek önerileri incelemeye hazır olduğunu gösterdi.

Biz burada, Sovyetler Birliği Komünist Partisi ve Sovyet hükümetinin Çin Halk Cumhuriyeti'yle ilişkilerin normalleştirilmesi ve iyileştirilmesi yolunda izlediği politika hattını açık seçik gösteren birçok örnekten yalnız birine değindik. Ancak üzüntüyle şunu saptamak gerek ki, tüm ilerici güçler tarafından geniş bir uluslararası saygı ve tasdik gören bu politika Pekin tarafından olumsuz karşılandı. Çin yönetimi öne sürülen öneri ve girişimlere olumlu ve yapıcı adımlarla karşılık vereceği yerde, Sovyetler Birliği'nin iki ülke arasındaki ilişkilerin normalleştirilmesi girişimine giderek güçlenen bir anti-Sovyetizm kampanyasıyla yanıt verdi ve bugün de bu yolu izlemektedir. Çin yöneticilerinin son dönemde yayımlanan demeçlerinden, Pekin'in, bu yönde yapıcı adımlar atmaya yanaştığını gösterecek bir sonuç çıkarılamaz. Başbakan Yardımcısı Li Siennien, bir nevi özövgüyle şöyle demektedir: «Ulu önderimiz Başkan Mao'nun ölümünden sonra, sosyal emperyalizm, bize karşı hem yumuşak, hem de sert bir taktik uygu-

lamaya başladı. Sosyal emperyalizm bir yandan attığı kasıtlı adımlarla, bizlerle iyi ilişkilerde bulunmak arzusunda olduğu havasını yaratıyor, öte yanda, Başkan Mao'nun bize kalıt olarak bıraktığı devrim hattını ve politikayı değiştireceğimiz umutları boşa çıkınca, dış politikamızın tam bozguna uğradığı iftirasını savuruyordu.» Oysa Mao Zedung'tan kalan dış politikanın en önemli belirtisinin, anti - Sovyetizmden başka birşey olmadığı hiç kimse için giz değildir. Mao'nun ardılları şimdilik, «önderin vasiyetlerine» ihanetle suçlanamaz. Dahası var! Çin'de anti - Sovyetizm kampanyasının yaygınlaşmasının, Mao'nun ölümünden ve «dörtlü çete»nin kişiliğinde eski takımın politik sahneden uzaklaştırılmasından sonra, görülmedik boyutlara ulaştığını söylersek, sorunu fazla büyütmüş olmayız. Başka bir sözle Sovyetler Birliği'ne karşı iftirayla karışık uydurmalar alanı sürekli biçimde genişletilmekte, ayrı ayrı renklere belirginlik kazandırılmaktadır. Pekin propagandası, dünyanın en güçlü sosyalist ülkesinin politikasını «ekonomik çapulculuk», «politik denetim» ve «askersel yayılma» gibi hayal ürünü kavramlarla suçlamaya çalışmaktadır. Çin Parti basını organı «Jenmin Jibao» gazetesi «çağdaş Sovyet revizyonizmine karşı savaşım, şimdi son hedefinden çok uzaktır» (1) şeklinde uyarıda bulunmaktadır. Çin Dışişleri Bakanı Huang Hua «biz dişe diş, göze göz, savaşımına devam edeceğiz», demektedir. Üst kademeden başka bir Çin yöneticisi ise şunu belirtmektedir: «Çin'le Sovyetler Birliği arasındaki savaşımın sona ermesi için 1000 yıldan fazla bir zaman gereklidir.»

Çok yüzlü bir olgu olan maocu anti-Sovyetizmin Çin yönetiminin politikasında global stratejik

(1) «Jenmin Jibao» gazetesi, 10. X. 1976.

önemi vardır. Son dönemde, Pekin'in, Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin XXIV. Kongresinde hazırlanan ve XXV. Kongresinde geliştirilen barışçı dış politika Programını hedef alan saldırılarının önemli ölçüde arttığı dikkati çekmektedir. Pekin yöneticilerinin çağdaş koşullarda savaşın kaynağı konusunda son dönemde geliştirip genişlettikleri görüş de, anti-Sovyetik kampanyanın bu yönelimini göstermektedir. Bu görüşe göre, şimdi yalnız ve hatta genellikle emperyalizm değil, özellikle ve herşeyden önce sosyal emperyalizm, yani Sovyetler Birliği savaş kaynağı olabilir. Üstelik bundan önceki sayfalarda da belirtildiği gibi, Pekin propagandası şimdi, bu iki savaş ocağından «sosyal emperyalizmin daha da tehlikeli» olduğunu üstüne basabasa vurgulamaktadır. «Guanmin Jibao» gazetesi bununla ilgili olarak şunları yazmaktadır: «İki hegemon ülke, Sovyetler Birliği ve Amerika Birleşik Devletleri bütün dünya halklarının ortak düşmanıdır. Dünyadaki devrimci halklar artık bu durumu bilmektedir. Fakat şimdi yeniden belirtilmesi gereken bir taraf da var: Bu iki süper devletten Sovyet sosyal emperyalizmi, daha azgın, daha tehlikeli ve daha amansız bir süper devlettir. O, dünyada en tehlikeli savaş ocağıdır.» (1) Aynı yazıda daha sonra, «Sovyetler Birliği'nin çok daha tehlikeli bir dünya savaşı ocağı olduğunu kabul etmemenin büyük bir yanılgı olacağı» (2) belirtilmektedir.

Ne ki, uluslararası ilişkilerdeki uygulama, Sovyetler Birliği'nin hiç bir türden askeri çatışma ocağı olmadığını ve olamayacağını, yeni bir dünya savaşı ocağı, hiç olamayacağını kesinlikle göstermektedir. Sovyet hükümetinin barışsever politikası, organik

(1) «Guanmin Jibao» gazetesi, 10. XI. 1977.

(2) Aynı yerde.

olarak, sosyalist gerçekliğin en derin özlüğünden ve Sovyet toplumunda komünizmin kuruluşundan kaynaklanmaktadır. Sovyet toplumunda, kapitalizmin uzlaşmaz sınıfsal çelişkilerinin tamamen yokedildiği, sömürücü sınıfların, toplumsal gelişmedeki çelişkileri çözmede bir araç olarak doğuran sosyo-ekonomik koşulların tamamen ve geri getirilmez biçimde ortadan kaldırılmış olduğu, herkesce bilinen bir gerçektir. Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'nin utkusundan bu yana geçen 60 yılı aşkın dönemde biriken tarihsel deney, sosyalizmle barışın bölünmez bir bütün olduğunu, barış içinde yanyana yaşama koşullarında, sosyalizmin durmadan güç topladığını, tarihsel gelişmenin çözümleyici gücü ve tüm dünya barışının sağlam güvencesi olduğunu uygulamada kesinlikle gerçekledi.

Gel gelelim, Pekin yöneticileri, Sovyet hükümetinin barışsever politikasını değiştirirken, Sovyet toplumunda sosyalizm gerçeğini karalayıp, ona iftiralar yağdırırken, uluslararası gericilik saflarındaki belirli çevrelerin reel sosyalizmin artan gücüne karşı savaşını etkinleştirmek, uluslararası ilişkilerde politik ve askeri yumuşamanın olumlu yönsemelerinin gelişmesini engellemek istemektedirler. Çin yönetimi azgın bir anti-Sovyetizm temeli üzerinde, uluslararası devrim hareketindeki bölücülük eylemlerini hissedilir ölçüde artırmakta, kapitalist devletlerdeki savaş sanayii kompleksinin en gerici çevreleriyle temaslarını genişletmekte ve onlarla eylembirliği sağlama yolunda çaba harcamaktadır.

Çin yönetiminin, Sovyet - Çin Dostluk, Birlik ve Yardımlaşma Antlaşması'nı iptal etme kararı, maocuların Sovyetler Birliği'ne karşı hareket ve düşmanlık yolunda ilerlemeye kesinlikle kararlı olduklarının yeni bir kanıtıydı. Çin yönetiminin bu hareketi, herşeyden önce Çin halkının çıkarlarına ters düşmekte-

dir. Biriken tarihsel deney bunu en inandırıcı biçimde gerçeklemektedir. Tarihsel deney, Çin toplumunun sosyalizm yolunda barışçı kuruluşu için, Sovyetler Birliği'yle en sıkı işbirliği ve yakınlaşmasının, halk ekonomisinin kalkındırılmasında ve yeni sosyalist düzenin temellerinin atılmasında, Halk Devrimi'nden sonra gelen ilk yıllarda Çin halkının Sovyetler Birliği'nden gördüğü kardeşçe ve çıkar gözetmez yardımın çözümleyici koşul olduğunu açık seçik gösterdi. Çin'de devrimden sonra gelen kalkınma döneminde (1949 - 1952) Sovyet yardımıyla büyük tesis, fabrika, elektrik santrali, demiryolu, sulama tesisleri gibi 50'nin üstünde dev sanayi işletmesi kuruldu, yenilendi ve onarıldı. Halk Cumhuriyeti'nin oluşturulmasından sonra Çin'e yapılan Sovyet dışsatımı genellikle sanayi alanında donatı ve teknik yardımı kapsamaktaydı. 1953 yılında imzalanan ve Sovyetler Birliği'nin Çin'e ekonomik ve bilimsel teknik yardım göstermesini öngören anlaşma gereğince ülkede 10'u metalürji işletmesi, 8'i kömür çıkarım ve işleme tesisi, 56'sı fabrika (32'si makina yapımı, 15'i metal işleme ve 7'si kimya fabrikası) vb. olmak üzere daha 91 sanayi tesisinin kurulmasını öngörmekteydi.

Sovyetler Birliği'nin Çin'de toplumsal gelişmenin tüm alanlarına ve özellikle halk ekonomisinin gelişmesine gösterdiği büyük ve çıkargözetmez yardım sonucunda Çin halkı 1957 yılı sonlarında Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nın ana hedeflerine ulaşarak, Plan göstergelerini fazlasıyla yerine getirdi. 1957 yılında Çin'de sanayi yapınları üretiminin toplam oylumu 1952 yılına göre 2 kattan fazla arttı. Tahıl üretimi 1952 yılında 154,5 milyon tontan 1957 yılında 185 milyon tona çıktı. Ülkede halk ekonomisinin gelişmesi yolunda elde edilen olumlu sonuçlar, halk ekonomisindeki büyük geri kalmışlığın aşılması ve Birinci ve İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planları

göstergelerinin başarıyla gerçekleştirilmesinde Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkelerle dostluk ve işbirliğinin ne denli büyük bir önemi olduğu Çin Komünist Partisi'nin VII. Kongresinde (1956) belirtildi. Kongre belgelerinde ülkenin gelişmesinde daha büyük başarılara uaşılması için yüce Sovyetler Birliği ve tüm halk demokrasili ülkelerle dostluk ilişkilerinin pekiştirilmesinin, Çin'in sosyalist iş bölümüne, ekonomik, teknik ve bilimsel inceleme çalışmalarına vb. daha etkin katılışının önemli bir koşul olduğu özellikle vurgulandı.

Bütün bunların bilinen gerçekler olduğunu söyleyenler bulunabilir. Fakat, belki de tam da bilinen gerçekler olduğu için, Pekin'in, Sovyet - Çin ilişkilerini tarihten silmek yeltenişinde bulunduğu, kendi halkının çıkarlarına ihanetini aklamak istediği şimdiki dönemde, tekrar ve tekrar yinelenmeleri gerekmektedir. Çin yönetiminin Sovyetler Birliği'yle olan Antlaşmayı iptal etmek kararı, maoizmin ihanet yolunda yıllardan beri süregelen evriminin mantıksal ve yasal bir sonucudur. Bunun sorumluluğu, gözlerini sosyalizm düşmanlığı perdesi kapatmış Pekin'dekl yönetici kliğin omuzlarına düşmektedir. Çin yöneticileri bu kararlarıyla, uluslararası arenada Mao Zedung'tan arda kalan ve vasiyet edilen anti - Sovyet politika hattını uygulamaya kesiniikle kararlı olduklarını bir kere daha gerçeklemiş oldular.

4. Emperyalizm ve Uluslararası Gericilikle Kolkola

Sınıfsal ihanet, dünya sosyalizmine karşı ve öncelikle Sovyetler Birliği'ne karşı amansız ve azılı ideolojik, politik ve devletlerarası karşı koyma yoluna koyulan maocular, bu yolda ilerlerken doğal ve kaçınılmaz olarak, emperyalizmle, dünya geri-

ciliğiyle, değişik toplumsal düzenli devletlerin barış içinde birlikte varolmaları politikasının azılı karşıtlarıyla, artan ve giderek sıkılaşan bir yakınlaşmaya dek uzandılar. Todor Jivkov, Bulgaristan Komünist Partisi'nin Onbirinci Kongresinde okuduğu raporda şöyle dedi: «Maoizmin gerileme süreci, yeni bir evreye girdi. Maoizm, emperyalizm, faşizm ve rövanşizmin en saldırgan güçleri, barış içinde birlikte varolma ve sosyal ilerlemenin karşıtlarıyla bağlaşıklık kurdu. Maoizmin eylemleri, barış ve halkların güvenliği için giderek daha tehlikeli oluyor.» (1)

Maoizmin gerileme sürecinin bu yeni evresinin, emperyalizm güçleri, dünya gericiliği, barış ve sosyal ilerlemenin karşıtlarıyla giderek sıkılaşan yakınlaşmasının, bu bağlaşıklığın dünya sosyalizmine karşı artan düşmanlığının, ön tarihi, tarihi ve sonuçları vardır. Bunlar son yıllar içinde tüm çıplaklığıyla ortaya çıkan sonuçlardır. Öte yandan maoizmin anti- komünizmle daha sıkı birleşmesi, çağdaş ideolojik savaşımın ve uluslararası ilişkilerin çok değişik alanlarını kapsayan çok yönlü ve çok renkli bir olgudur. Bu karşılıklı bir süreçtir. Bu süreç, gerek Pekin'den dünya gericiliğinin belirli çevrelerine doğru, gerekse karşı yönde, yani emperyalizmin ilgili çevrelerinden maoculara doğru, birbirini tamamlayan iki yönde gelişmektedir. Maoizm ve dünya gericiliği arasındaki bu iki yönlü yakınlaşma, maoizm ve çağdaş anti-komünizmin ideolojik odakları arasındaki karşılıklı «kuram», «ülkü» ve «görüş» değiştokuşunda, Pekin diplomasisinin yeni adımları ve emperyalizmin bu adımlar karşısın-

(1) Todor Jivkov. BKP MK'nin Onuncu ve Onbirinci Kongreler arasındaki dönemde çalışmalar ve önde duran ödevler üstüne raporu. Parti Kitapevi, 1976., s. 30.

daki tutumlarında açık seçik görülmektedir.

Çin'deki yönetimin, Mao Zedung'tan sonra, emperyalizm ve dünya gericiliğinin en saldırgan güçleriyle kurulan suç ortaklığını daha büyük bir direnç ve inatla pekiştirdiğini gösteren birdizi somut kanıt saptanabilir. Maocu liderler, Batı'nın basın organları temsilcilerine büyük bir hoşnutluk duygusuyla demeçler vermekte, onlarla söyleşiler yapmakta, dünya barışının en azılı karşıtlarını ülkelerinde konuk edip onlarla «dostça» görüşmeler yürütmekte, barışa, sosyal ilerlemeye ve sosyalizme karşı savaşımda Batı ülkelerinin ve Çin'in «ortak çıkarları»nı altını çizerek belirtmektedirler. Çin yönetimi uluslararası arenadaki eylemlerini belirgin bir biçimde etkinleştirdi. Pekin'in yakın ve uzak ülkelere gönderdiği askeri heyet ve uzmanları, oralarda tantanayla karşılanmaktadır.

Çin'deki yönetimin emperyalist güçlerle yakınlaşmasını artırma çabası, Batılı ülkelerde gerekli karşılığı buldu. Mao'dan sonra Pekin yöneticilerinin Pekin'de görüşüp sohbet ettikleri ilk yabancı ülke temsilcisinin Amerika Birleşik Devletleri'nin eski Savunma Bakanı J. Schlesinger olması da hiç rastlantı değildi. Daha sonra Pekin'de İngiltere Muhafazakar Partisi lideri Bayan Margaret Thatcher, Federal Almanya Cumhuriyeti Hristiyan Demokrat Birliği/Hristiyan Sosyalist Birliği Başkan Yardımcısı H. Filbinger, Amerika Cumhurbaşkanı'nın Ulusal Güvenlik Sorunları Başdanışmanı Zbignev Bjejinski vb. içtenlikle karşılandı.

Maoizm ve emperyalizmin uluslararası arenada barış içinde birlikte varolmaya karşı, demokratik ve ulusal kurtuluş hareketlerine, sosyalist ülkelere karşı, tam uyum içindeki eylemlerden, dahası var, «koşut eylemlerden», uyumlu ve eşgüdümlü eylemlere

geçmesi, ilerici toplumun dikkatinden kaçmadı. Bu eylembirliği ve eşgüdüm, özellikle askeri politik alanda, Pekin'in NATO'yla ilişkilerinde, Çin yöneticilerinin Amerikan «atmacaları», Federal Almanya Cumhuriyeti ve Japonya rövanşistleriyle temaslarında bütün yalınlığıyla ortaya çıkmaktadır.

Son dönemde, maoizm ve emperyalizm arasında suç ortaklığının oluşturulmasının, diplomatik ilişkiler kurma, «barış ve dostluk antlaşmaları» imzalama, ekonomik ilişkilerin geliştirilmesi amacıyla ticari anlaşmalar imzalama gibi, bir bakıma olumlu görünen, ortak girişim ve eylemlerle gerçekleştirildiği ilgi çekmektedir. 1978 yılının Ağustos ayında Japon - Çin Antlaşması imzalandı. 1979 yılının başlarında ise Amerika Birleşik Devletleri ve Çin Halk Cumhuriyeti arasında diplomatik ilişkiler kurulmasıyla ilgili bir anlaşma yürürlüğe girdi. Batılı işadamları Çin'in ekonomik olanaklarını açık bir ilgiyle incelemekte, Çin pazarının özelliklerini dikkatle öğrenmekte, Pekin'le ticari - ekonomik ilişkiler kurulmasının «yarar» ve «zarar»larını ayrıntılarıyla analiz etmektedir. Çin hükümeti, Ortak Pazar'la uzun süreli bir ticaret anlaşması, ayrıca Japonya ile 20 milyar dolarlık, Fransa ile 13.6 milyar dolarlık, İngiltere ile 14 milyar dolarlık vb. antlaşmalar imzaladı. Amerika ve Batı Avrupa ülkelerinden birçok şirket Çin hükümetiyle maden ve çelik sanayii, enerji, köy ekonomisi, ulaşım alanlarında ortak tesis yapımı için anlaşmaya vardı. 1978 yılının Aralık ayında Çin, Batı'dan ilk krediyi aldı. Çin Ulusal Bankasıyla İngiltere'de 10 bankayı birleştiren bir mali kuruluş arasında 1,2 milyar dolarlık dışsatım-kredi anlaşması imzalandı. Çin'deki kitlesel haber araçlarının Batı Avrupa'da ve Amerika Birleşik Devletleri'nde olasıl ortaklar karşısındaki tutumu görülür bir şekilde değişti. Batı'lı politika gözlemcilerinin de belirttiği gibi, bugün Çin'de en çok övülen

ülke Amerika Birleşik Devletleri'dir. (1) Çin yönetimi, «Amerika Birleşik Devletleri'yle yakınlaşma adına her şeye katlanmaya hazırdır». (2) Öteki Batı ülkeleriyle temasları geliştirme olanakları da arka plana bırakılmamaktadır. Örneğin 1978 yılında 160'ı aşkın Çin heyeti, Federal Almanya Cumhuriyeti'ni ziyaret etti. (3)

Kuşkusuz ki, bu planlarda şimdiden sonra çözülmesi gereken birçok sorun vardır. Bu sorunlar, Batı'daki hatta en coşkulu işadamlarını bile duraksatan Çin'deki istikrarsız politik durum, Çin hükümetinin sınırlı döviz yedekleri, gelişmiş endüstri devletleriyle Çin ekonomisi arasındaki derin teknolojik uçurum vb. gibi olgularla bağlantılıdır. Fakat burada bizim için daha önemli olan, görünürde kabul edilir ve hiç de itiraz uyandırmayan biçime büründürülmüş bu temasların daha sonra, uluslararası ilişkilerde olumsuz faktörlerin etkinleştirilmesini, dünyadaki politik gerginliğin arttırılmasını amaçlayan tek taraflı bir gelişme kazanması olanaklarının varolmasıdır. Elbette ki, barış içinde yanyana yaşama koşullarında ticaret ve ticari ilişkilerin genişletilmesi ve ekonomik işbirliğinin geliştirilmesi, kendiliğinden normal ve yasal bir olgu olarak görülmelidir. Fakat Çin'deki yöneticiler, kapitalist ülkelerle ticaret ve ekonomi ilişkilerini çoktan büyük devlet politikasının, hegemonya planlarının bir aracı durumuna getirmiştir. Çin'in dış ticari ve ekonomi politikasının tam da bu özelliği, onun, uluslararası olumsuz ve tehlikeli sonuçlar yaratan bir gelişmesine temel olmaktadır. Çin'in kapitalist pazarlarla giderek daha sıkı ilişkiler kurmasına yol açmaktadır. Belirtmek gerek ki, belirli gerçekçi

(1) «Die Welt», 19. Dezember, 1978.

(2) «Der Spiegel», No 52, 25 Dezember 1978.

(3) Aynı yerde.

politika çevrelerinin görüşünü yansıtan Batılı politika gözlemcileri bile, böyle bir gelişmenin gizlediği tehlikeler konusunda uyarıda bulunmaktadır. Batılı politika gözlemcileri, haklı bir endişeyle, Çin'deki yöneticilerin büyük devletsel, milliyetçi ve militer demeçlerine işaret ederek, şu yönü vurgulamaktadırlar: 60'lı yılların nevrotik şovenizmi, yalnızca Mao'nun bir kaprisi miydi, yoksa bu bütün yönetimi mi kapsamıştı? Bu şovenizm, o dönem yöneticilerinin (ya da sağ kalabilenlerin) şimdi, yeniden iktidara gelmesiyle mi tekrar belirmektedir? Bu demeçler, Çin'in başka ülkelerle ticari ekonomik işbirliğinin geleceği konusunda umut yaratan bildirilere ters düşmektedir. (1)

Japonya komünistleri de, Çin'in Japonya'yla ilişkilerinin politik gerginlik doğrultusunda gelişme olasılığından duydukları endişe ve huzursuzluğu dile getirdiler. Japonya Komünist Partisi Başkanı Kenci Miyamoto Japon - Çin Barış Antlaşması'nın imzalanması dolayısıyla verdiği demeçte, Pekin'in bütün uluslararası eylemlerinin, uluslararası boyutlarda birleşik anti - Sovyet cephe oluşturulması amacıyla gerçekleştirildiğini söyledi. (2)

Amerika Birleşik Devletleri Komünist Partisi'nin Çin Komünist Partisi Yönetim Kurulu'na gönderdiği açık mektupta, Pekin'in, anti - Sovyetizm temeli üzerinde, yumuşama süreci aleyhtarı ve uluslararası devrim hareketi çıkarlarına ihanet temeli üzerinde emperyalizm güçleriyle kurduğu yakınlaşmanın olumsuz yönsemeleri bütün çıplaklığıyla gözler önüne serildi. Çin Dışişleri Bakanı Huang Hua Çin Halkvekilleri Genel Meclisi Daimi Komitesinde konuşurken, iki yüzlü ve yüz kızartıcı bir tavırla, «diplomatik iliş-

(1) «Far Eastern Economic Review», July 17,1977.

(2) «Japan Pres». Oct. 21. 1978.

kiler kurulmasının (Çin'le) Amerika Birleşik Devletleri halkı arasında çok büyük yankı uyandırdığını ve Amerika toplumunca içtenlikle kutlandığını» (1) söyledi. Fakat gerçek durum, bu kez de, Pekin'de iddia edilenin tam tersiydi. Amerika komünistleri, Çin Komünist Partisi Yönetim Kurulu'na gönderdikleri Açık Mektupta Amerika Birleşik Devletleri ve Çin arasında diplomatik ilişkiler kurulması ve ticari temasların genişletilmesinin, Pekin yöneticilerinin Amerikan emperyalizmine ve onun Sovyetler Birliği'ne karşı nükleer savaş kundaklama planlarına gösterdiği destek fonunda gerçekleşmesi olgusundan duydukları ciddi ve kesin endişeyi belirttiler.

Maoizm ve emperyalizm arasındaki yakınlaşmanın özellikle politik temel üzerinde gerçekleştirilmesi ciddi ve haklı bir endişeye neden olmaktadır. Çin yöneticileri Batılı ülkelerle ortak çıkarlarının yumuşama sürecine aykırı olan ve anti - Sovyetizmle anti-sosyalizm temeline dayandığını açıklıkla belirtmektedirler. Çin Devlet Başkanı Yardımcısı Deng Hsiaoping'in Çin ve Amerika Birleşik Devletleri arasındaki diplomatik ilişkiler kurulması antlaşmasına varılmasından sonra gerçekleştirdiği Amerika ziyareti bu açıdan oldukça belirgin bir olguydu. Deng Hsiaoping Amerika ziyareti sırasında yaptığı hemen hemen bütün konuşmalarında ve verdiği demeçlerde, maoizmin savaş, yumuşama süreci ve dünya barışı konusunda artık yıllardan beri bilinen uydurmalarını yineledi. Sovyet hükümeti ve sosyalist ülkelerin barışsever politikasını iftira yağmuruna tuttu. Ne ki, bu demeçlerde söylenenler yeni birşey olmadığı için, bunlar «saygılı evsahiplerini» hiç şaşırtmadı. Fakat Deng'in ve başkanlık ettiği Çin heyetinin, Okyanus

(1) İnformatsionnıy Bülleteny Agenstva SİNHUA, 26. XII.1978

ötesine, yalnız muhataplarını çok iyi bildikleri nesneler konusunda ikna etmek için gittiğini düşünmek saflık olur. Kuşkusuz Deng Hsiaoping'in Amerika Birleşik Devletleri'ne yaptığı bu ziyaret, Çin dış politikasının, sosyalizm ve çağımızın devrimci güçlerine yönelik artan düşmanlığını, Pekin yöneticilerinin uzun süreli ortak stratejik program temelinde emperyalizmle eylemlerine uyum ve eşgüdüm sağlamada daha ileri gitme hazırlığını kanıtlayan yeni niteliğini göstermek için düşünülmüştü. İşte bundan dolayı Deng Hsiaoping Beyaz Saray'da onuruna verilen ziyafette «Çin hükümeti de, Amerika hükümeti de, ikili ilişkilerini uluslararası durum genelinde ve uzun süreli stratejik açılım temelinde ele almaktadır», derken içtenlikle konuşuyordu. Dikkat ediniz: burada, Amerikan - Çin ikili ilişkileri de, genel uluslararası durum da, uzun süreli stratejik açılım da söz konusu oluyor. Pekin yöneticilerinin stratejik yönden, emperyalizmin en büyük uluslararası jandarması olan Amerika Birleşik Devletleri'yle ilişkilerini uyumlama ve bunlara eşgüdüm sağlama planlarının gerçek içeriğini anlamak için özel bir politik öngörü gerek midir?

Elbette ki, Çin yönetiminin, Amerika Birleşik Devletleriyle kurduğu yakın ilişkiler, Batılı devletlerle ilişkilerini etkinleştirme çabasının yalnız bir tarafıdır. Pekin, Asya'da ve dünyanın başka bölgelerinde kendi hegemonist planlarını gerçekleştirme yolunda bütün gücünü kullanabilme serbestisi sağlamak için, Batı Avrupa'nın kişiliğinde Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkelere politik ve askersel baskı gösterecek bir güç görmeyi çok ister. Çin yönetiminin bu politikası özellikle 70'li yıllarda belirginlik kazandı. Pekin propagandası bu politikayı «esaslandırma» çabasında sık sık çelişkili «kanıtlardan» yararlanmaktadır. Kâh Sovyetler Birliği'nin Doğu'da görü-

nüşte gerginlik oluşturduğu, gerçekte ise vurucu gücünü Batı'ya yönelttiği iddia edilmekte, kâh Batı'lı devletler, kendi huzurlarını sağlamak için «Sovyet revizyonizmini» Çin'e karşı yöneltmekle suçlanmaktadır. Fakat herşeye karşın, bu propaganda kargaşasında, Sovyetler Birliği'nin daha çok Batılı devletleri tehdit ettiği savı başlıca yeri almaktadır. Bundan dolayı Pekin, Batılı devletlere «uyanık olmaları» ve sosyalist ülkelerle yumuşama ilişkilerine karşı koymaları, kendi savaş sanayii komplekslerini aralıksız güçlendirmeleri öğütlerinde bulunmaktadır. Maocular, Batı Avrupa ülkelerini o kurgusal «Sovyet tehlikesi»nden koruyucu maskesini takınarak, uluslararası durumun en önemli sorunları konusunda Çin'le Batı Avrupa'nın «sağlam ortak çıkarları» olduğunu vurgulamak için her fırsattan yararlanmaktadır. Kuşkusuz Çin yönetimi, böylesi «sağlam ortak çıkarlar»ı Batı Avrupa'nın en gerici politik çevreleriyle birlikte bulmuştur ve bulmaktadır. Böylece Pekin'in azılı anti-Sovyet propagandası, Batı Avrupa'nın en gerici çevrelerine paha biçilmez hizmetlerde bulunmaktadır. Bu açıdan politik, ekonomik ve askeri bakımdan «Birleşmiş Batı Avrupa»nın oluşturulması yolundaki ortak çabalara ve Pekin'in NATO'yu tamamen desteklemesine özellikle işaret etmek gerekmektedir. Pekin'in, son dönemde, Batı Avrupa'nın militer temel üzerinde hızla bütünleşmesini isteyenlere gösterdiği destek, daha çok belirginlik kazanmaktadır. Çin yöneticileri, Avrupa'nın «süper devletlerin» rekabet «alanı» olduğu görüşünü ortaya sürdü. Bu görüşün yoğun biçimde propaganda edilmesiyle belli ki, maocuların bir «yanılgı» saydıkları ve «yüzeysel» gibi göstermek istedikleri yumuşama süreciyle ilgili falşifikasyonunu gerçeklemek amacı güdülmektedir. Maocuların, dünya toplumuna Varşova Antlaşması ve NATO'nun aynı ölçüde «tehlikeli» ve «saldırgan»

iki askeri blok olduğu uydurmasını telkin etmeye çalışan kimi anti-komünizm temsilcileriyle yarışta bir adım öne geçtikleri söylenirse, bu bir abartma olmayacaktır. Pekin tarihsel kanıtları değiştirerek, NATO'yu «Doğu'dan gelecek tehlike»ye karşı koymak için oluşturulmuş bir askeri savunma birliği gibi göstermeye çalışmaktadır. Dahası da var! Çin propagandası, Batı Avrupa hükümetlerini dirençle NATO'yu güçlendirmeye çağırmakta, böylece de emperyalizmin savaş çıkarma planlarından vazgeçmeyen savaş sanayii kompleksinin değirmenine su taşımış olmaktadır. Öte yandan, Çin yönetimi Batı'nın militer çevrelerini, Çin'in askeri yönden güçlenmesinin Batı Avrupa'nın çıkarlarına uygun olduğuna inandırmak istemektedir. Çin yönetimi Avrupa'daki olaylar konusunda kendi tutumunu belirlerken, tek bir ilkeden, yani kıtada güvenliğin sağlamlaşması sürecine daha da karmaşıklık kazandıracak herşey, her adım iyidir ve tersine bu sürecin güçlenmesine yardımcı olacak her adım kötüdür, ilkesinden hareket etmektedir.

Fakat anlaşılan Pekin için, Batı'nın en gerici ve rövanşist çevrelerinin sempatisini kazanmak yeterli değildir. Çin yönetimi dünya sosyalizmine ve öncelikle Sovyetler Birliği'ne karşı çıkarılacak yeni yeni «bağlaşıklar» aramaktadır. Doğaldır ki, bu yüzkızartıcı «birliğe» katılacak yeni yeni bağlaşıklar bulma olanağı pek öyle geniş değildir. Ama Pekin propagandası bu yönde elinden geleni esirgememektedir. Maocular, yalnız barış içinde birlikte varolmanın en azılı karşıtları ve en gerici olanlarını değil, fakat Batı'da politik gerçekliğe, gerçekçi konumlardan yanaşılması gereğini anlayan politika çevrelerini de kendi sırasına katmak için özel bir hırsla çabalamaktadır. Çin propagandası bu politik güçlerin ve çevrelerin tutumunu «uzlaşma politikası» şeklinde nitelemekte

ve onlar konusunda yürütülecek çalışmalarda «yumuşama süreci»ne değgin «yanılgılarının» dağıtılması gerekliliğini birincil ödev olarak belirlemektedir. «Jenmin Jibao» gazetesi «üç dünya kuramı»nı konu ettiği bir başyazısında şöyle yazdı: «Uzlaşma politikasına karış savaşım vermeliyiz!» Hua Guofeng'in Onbirinci Parti Kongresinde okuduğu raporda da, birçok Çin yönetícisinin son dönemde verdiği demeçlerde de, bu çağrı yer alıyordu. Nitekim Çin Halk Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı'nın bir temsilcisi Fransız gazetecilerle görüşürken şöyle dedi: «Biz, bazı kişilerin barış uğrundaki çabalarını anlıyoruz. Fakat uygulamada Sovyetler Birliği ile barışa gidilebilir mi? Bize göre bu, olanaksız bir şeydir.» Çin yönetimi işte böylece, arzulamadığı şeyi, olanaksız göstererek «ikinci dünya» devletlerini Sovyetler Birliği'ne karşı çıkarmak, onları uluslararası arenada kendi amaçları doğrultusunda kullanmak istemektedir. Fakat bu konuda çözümleyici sözü, kendilerini, Avrupa halkları ve hükümetlerinin «savunucuları ve hayırseverleri» ilan eden Pekin yöneticileri değil, Avrupa ülkelerin halkları ve hükümetleri söyleyecektir.

Çin, yine «ikinci dünya» sırasına kattığı Japonya konusunda da benzer tutum uygulamaktadır. Çin'in, Asya ve dünyadaki durumu açısından, kendisine komşu bir ülke olan Japonya çok büyük bir önem taşımaktadır. Çin yönetiminin, Japonya'yı kendi anti-Sovyet politikası yörüngesine sürükleme uğrunda son yıllar içinde harcadığı yoğun çaba da ciddi bir dikkatle ele alınmalıdır. Çin'in, Japon - Çin Dostluk ve Barış Antlaşması'yla ilgili görüşmelerin başarıyla sonuçlandırılması yolundaki yoğun çabayla birlikte, etkin bir anti-Sovyet propagandası yürüttüğü iyi bilinmektedir. Bu konuda «Jenmin Jibao» gazetesi şöyle yazdı: «Sovyetler Birliği'nin Uzak Doğu'daki askeri gücü, kuşkusuz Çin'e karşıdır. Fakat bu askeri güç

aynı ölçüde, özellikle Amerika Birleşik Devletleri ve Japonya'ya karşı da yöneliktir.» (1) Çin yönetimi Sovyetler Birliği'ne baskı gösterilmesi amacıyla Amerikan-Japon askeri birliğinin korunması ve pekiştirilmesi arzusunda olduğunu gizlememektedir. Japonya'daki maocu basın organları da bu propagandaya etkince katılmaktadır. Başka halklara yabancı bir istencin dayatılmasına karşı sözde savaşım veren Pekin, uygulamada Japonya'ya anti-Sovyetik bir Antlaşmayı zorla kabul ettirmek için elinden geleni yapmaktaydı. Aslında, Çin yönetiminin sözleri ve eylemleri arasındaki çelişkilere, dünya birçok defa tanık olmuştur.

Emperyalizm ve uluslararası gericilikle daha sıkı yakınlaşma uğraşıları fonunda Çin'li «tüccarların» son dönemde Batı yapısı füzelere, savaş uçaklarına, askeri taşıma uçakları, helikopter, radar döşemeleri ve donatılarına vb. ilgisi belirginleşmektedir. Yabancı haber ajanslarının verdiği haberlere göre, Çin temsilcileri, Pekin'in Batılı ülkelerden satın alma arzusunda bulunabileceği onlarca ve yüzlerce savaş tekniği ve araçlarının listelerini hazırlamış bulunmaktadır. Japonya'nın KİODO Ajansı 1978 yılının başlarında yüksek rütbeli bir Çin subayının sözüne dayanarak, Çin'in «üçüncü modernleşme»yi, yani silahlı kuvvetlerin modernleştirilmesini sağlamak için dış ülkelerden çağcıl savaş uçakları ve füzeler almak niyetinde olduğunu bildirdi. Aynı haber kaynağına göre, Çin ve Federal Almanya Cumhuriyeti arasında Federal Almanya yapısı tanksavar füzeler taşıyabilen helikopterler satın alınması için bir anlaşmanın imzalanması üstüne görüşmeleri başlamıştır. Çin askeri uzmanlarının «Harier» uçakları ve Fransız yapısı tanksavar füzelere yakın ilgisinden başka, Pekin, daha bir-

(1) «Jenmin Jibao» gazetesi, 1. XI. 1977.

sıra Batı Avrupa ülkesiyle askeri ticari temaslar kurmaya hazır olduğunu belirgin bir muhtıra çıkışlarıyla göstermektedir. 1978 yılının sonbaharında büyük bir Çin askeri heyeti İsveç'i ziyaret ederek, Çin hükümetinin büyük miktarda silah, tank ve tepkili uçak satın almakta çıkarı olduğunu göstermek için gerekeni yaptı. (1)

Bu kanıtlar, Çin yönetiminin, Batı teknolojisine göre askeri üretimi amaçlayan uzun erimli programlar hazırlama ve Batılı ülkelerle en modern savaş tekniği sevkiyatı temeli üzerinde sıkı ve somut yakınlaşma ilişkileri kurma yolundaki çabalarını gözler önüne sermektedir. Batı bunu nasıl karşılıyor? Bu temasların uluslararası güvenlik ortamını istikrarsızlaştırdığı yolundaki ılımlı ve sağduyuya uygun değerlendirmelerin yanısıra, üzüntüyle belirtmek gerek ki, Pekin'le askeri politik birlik kurmanın şiddetli yandaşları da vardır. Tutucu görüşleriyle bilinen Lord Çalfont gibi bazıları, hatta Batılı bağlaşıkların Çin'e askeri yardım sağlama olanağından faydalanmak istemeyişlerinin «büyük bir yanılgı» olacağını savunmaktadır. (2)

İngiltere'nin muhafazakar milletvekillerinden Frederick Bennet, Avrupa Ekonomik Topluluğu Politik Komisyonu'nda okuduğu raporda şöyle dedi: «Atlantik bağlaşıkları Çin'e silah satmalıdır. Çin'in savunma potansiyelinin güçlendirilmesi amacıyla giderek fazlalaşan işbirliği girişimlerine olumlu yanıt verilmesi, Avrupa'nın çıkarınadır.»

Maoizm ve emperyalizm arasında askeri politik bağlaşıklık yandaşlarının, sözde uluslararası gerginliğin azaltılması yandaşı olan resmi hükümet çevrelerinin tutumunu dile getirmeleri daha da endişe ve-

(1) «İl Sole - 24 Ore», 9. IX. 1978.

(2) «The Times», Oct. 16, 1978.

ricidir. İngiltere hükümeti, Washington'un sessiz rızasıyla Çin'e askeri gemilerde kullanılacak dizel motorları sağlamakta, «Harrier» uçakları satımı için NATO'ya üye öteki ülkelerle danışma görüşmeleri yürütmektedir. İngiltere hükümeti ayrıca bu tip uçak satımı sorununun, Çin'li müşterilerle ikili temel üzerinde de çözümlenebileceğinde NATO'lu bağlaşıklarını uyarmaktadır. Pekin'li saldırganların birbir acılar çekmiş Vietnam toprağına hunharca saldırdığı günlerde, İngiltere'nin o zamanki endüstri bakanı Errick Warley ve «British Express», «Rolls Royce», «British Shipbuilders», «Vickers» vb. firmaları temsil eden büyük bir grup silah tüccarının Pekin'e gitmesi, en azından kuşku uyandırmaktadır. Fransa ise Pekin'e tanksavar füzeler, savaş uçakları lisansı, Federal Almanya Cumhuriyeti helikopter, 120 milimetrelik toplara sahip «Leopard» tipi tanklar vb. önermektedir.

Anlaşılan emperyalizmin en gerici güçleri, sosyalist ülkelere baskı yapma, uluslararası ilişkilerdeki yumuşama sürecinin gelişmesini torpilleme ve durdurma yeltenişlerinde «maoculuk kozu»na belbağlarken, Çin yönetiminin büyük devletsel ve şovenist politikasının gerçek sonuçlarını bütün açıklığıyla göremiyor. Çin yönetiminin bu politikası özlüğü itibarıyla yalnız sosyalist ülkelerin değil, maoizmin tehlikeli planlarını destekleyen, fakat gözlerini kan bürümüş sosyalizm düşmanları da dahil, bütün devletlerin çıkarlarına karşıdır. Çünkü Pekin'in yayılmayı ve hegemonyayı amaçlayan global planlarında, Batı'daki şimdiki bağlaşıkları, yalnızca geçici uydular ve bağlaşıklardır. Maocu militarizmin namluları ergeç, fakat bir gün mutlaka, onlara karşı da yönelecektir. «Pravda» gazetesi bununla ilgili olarak şunları yazdı: «Pekin'in anti-Sovyet uydurmaları ve iftiralarını duydukça sevinçten çıldıranlar, Pekin'in gerçekte

bütün devletleri ilgilendiren, tüm dünyada barış davasını baltalayan politikasını daha gerçekçi açılardan değerlendirmelidirler.» (1)

Dünya sosyalizminin barışçı ilerlemesini durdurmak, halklar arasındaki güveni baltalamak, dünyanın tüm bölgelerindeki ilerici kamuoyunun kalıcı barış savaşımını engellemek amacıyla, maoizmle dünya gericiliği arasında bir «tek cephe»nin kalıplanması ve Çin yönetimiyle emperyalizmin en gerici çevrelerinin birbirine koşut ve giderek daha sıkı bir eşgüdümle sürdürülen politik eylemlerin ve özdeş çıkarlarının karşılıklı olarak birbirine örülmesi, çağdaş uluslararası durumda birbirine bağlı iki yönsemeyi göstermektedir. Bir yandan maoizmin ülküsel-politik bakımdan bozulmasının, Marksizm - Leninizmin karşıtlarının yardımcısı ve bağlaşığı olarak gerçek rolünün, Çin yöneticilerinin kendi büyük devletsel ve şovenist planları yörüngesine çekmek istedikleri emperyalizmin politika arsenalinden giderek daha çok yöntem, kural ve taktik araçlar benimseme sürecinin boyutları belirginlik kazanmaktadır. Öte yandan ise bu bağlaşıklık, dünya gericiliğinin strateji uzmanlarının uluslararası arenada içine düştükleri derin bunalımı, dünya sosyalizmine karşı cepheden saldırılarının tam bir bozguna uğratılmasını, reel sosyalizm kuram ve uygulamasını «içten aşındırma» amacını güden anti-komünist taktiğin -ki gerçekleştirilmesinde, çağdaş maoculara, emperyalizmin vurucu gücü olarak, çok çirkin bir rol verilmektedir - sinsiliğini gözler önüne sermektedir.

5. Çin Yönetiminin «Üçüncü Dünya» Ülkelerine Karşı İzlediği Politika

a) Maoizmin Hegemoni Emelleri

Çin yönetimi, gelişme halindeki ülkeleri, Çin'in

(1) «Pravda» gazetesi, 14. V. 1977.

gözetimi ve denetiminde birleştirmeyi, uluslararası arenada yürüttüğü çalışmalarda başlıca ödevlerden biri olarak bilmektedir. Bu politika, Çin'in dünya politikasındaki rolünün en büyük ölçüde hızla artırılması stratejisinin gerçekleştirilmesi doğrultusundadır. Maocular «üçüncü dünya»ya egemen olmayı, ara bir amaç, kendi şovenist ereklerinin gerçekleştirilmesi mücadelesinde bir aşama saymaktadırlar. Bilindiği gibi Çin yönetimi bu doğrultuda ilk adımlarını 40'lı yılların sonlarında ve 50'li yılların başlarında attı. Çin 60'lı yıllarda «üçüncü dünya» ülkeleriyle diplomatik temaslarını ve «üçüncü dünya»daki etkisini genişletme uğraşılarını etkinleştirdi. Pekin, «kültür devrimi» sonlarına doğru, Çin etkisi ve maocu görüşlerin yayılmasına bir nevi atlama tahtası olabilecek ayrı ayrı ülkeler üzerindeki politik ve ekonomik baskısını yoğunlaştırarak, daha esnek bir politik taktik uygulamaya geçti. Üç kıtada, Pekin'in izlediği pragmatik amaçları kavrayan ülkelerin sayısı giderek çoğalmaktadır.

Pekin 70'li yıllarda, «üçüncü dünya»da yönetim konumlarına elkoymak için, propaganda niteliğindekiler de dahil, yeni yeni adımlar attı. Birleşmiş Milletler Teşkilatı'ndaki Çin temsilcisi ilk konuşmasında, Çin'in «üçüncü dünya»da, gelişme halindeki ülkeler arasında yer aldığını bildirdi. (1) «Jenmin Jibao» gazetesi bununla ilgili olarak şöyle yazdı: «Ülkemiz halkının, Asya, Afrika ve Latin Amerika'da baskı altında bulunan halk ve uluslarla ortak tarihsel yazgısı vardır...Üstelik, bizim önümüzde de özdeş tarihsel ödevler durmaktadır.» (2) Daha - 1963 yılları döneminde, Afrika - Asya ülkeleri ve Çin'in «ortak yazgı-

(1) «Jenmin Jibao» gazetesi, 17.X.1971.

(2) «Jenmin Jibao» gazetesi, 9.IV.1972.

sı»ndan sözedilmekteydi. Fakat şimdi bu görüş, Pekin'in gelişme halindeki ülkelere yönelik politikasında ön sıraya çıkarıldı. Bununla, sözkonusu ülkelere Çin'in kendi istencini dayatması için daha geniş olanakların sağlanması, Çin yönetiminin, kendi anti-Sovyetik hegemonya politikasına bağlaşık kazanma savaşımını kolaylaştırma amacı güdülmekteydi. Daha önce, sözü geçen üç dünya ile ilgili yazının son şeklinde, Çin'in üçüncü dünya ülkelerinden biri olarak ilan edilmesi, zengin ve yoksul devletler konusundaki eski Maocu savla bağlanmakta ve Mao Zedung'un 1974 yılında yaptığı bir konuşmadan şu satırlar aktarılmaktadır: «Çin üçüncü dünya ülkesidir. Çünkü Çin politik ve ekonomik bakımdan büyük devletlerle kıyaslanamaz. Çin ancak, bazı daha yoksul devletlerle birlikte olabilir.» (1)

Pekin kendisini gelişme halindeki ülkelerin çıkarlarının «tek savunucusu» olarak göstermek istemekte, bu ülkeleri bir maocu platform temeli üzerinde birleştirmek yolunda çaba harcamaktadır. Pekin'deki kuramcılar, bu ülkeler halklarının devrimsel pratiğinde Mao Zedung'un ülkülerinin uygulanabileceği savlamaya devam etmektedirler. Son yıllar içinde «Mao Zedung'un ülküleri», Çin'in propaganda arsenalinde oldukça büyük bir yer tutarken, şimdi «üç dünya kuramı» propagandasının yoğunlaşmasıyla bu ülkülerin «üçüncü dünya» için önemi ve Mao Zedung'un bu doğrultudaki «hizmetleri» yeniden belirtilmektedir... «Mao Zedung, çağımızın en yüce Marksistidir. Lenin gibi o da, uluslararası proletarya ve baskı altında tutulan halk ve ulusların ulu öğretmenidir.» (2) Pekin'deki kuramcılar, Mao Zedung'un dünya devrimindeki «büyük hizmetlerini» dillere

(1) «Jenmin Jibao» gazetesi 1.XI.1977.

(2) «Jenmin Jibao» gazetesi 1.XI.1977.

destan yaparak, Mao'nun «yarı sömürge ve yarı feodal ülkelerin ulusal demokratik devrimler yolundan sosyalizme geçişi sorununa çözüm getirdiğini... ve uluslararası komünist harekete t a z e deneyim kazandırdığını» (1) iddia etmektedirler.

Bilindiği gibi Çin yönetiminin uluslararası komünist ve işçi hareketine maocu ülküsel-politik platformayı dayatma denemeleri, 1969 yılında yapılan Moskova Toplantısı'nda açıklığa kavuşturuldu. Mao Zedung'un «köylerin kentleri kuşatması», «halk savaşı» gibi ülkülerinin «üçüncü dünya»da uygulanması çabaları tamamen boşa çıktı. Fakat şimdi bu ülküler yeniden gündeme getirilip önerilmektedir. «Başkan Mao Zedung tarafından açıklanan tamamen yeni yol, köylerin kentleri kuşatması ve iktidara silah gücüyle elkoyma yolu, proletarya devrimi tarihinde yüce bir girişimdir... Başkan Mao, halk savaşının özlüğünü ve yasalarını derinlemesine açıkladı.» (2) Çin propagandası Mao Zedung'un «ülküleri»nin «üçüncü dünya»daki yöneticilere «ders ve yönetim kılavuzu olmakta devam edeceğini» (3) gerçeklemek için «üçüncü dünya»daki bazı Pekin yanlısı yöneticilerin demeçlerinden yararlanmaktadır. Bu kanıtlar, Çin'in ve maoizmin ulusal kurtuluş devriminde yeniden yöneticilik yapabileceği iddialarına uygun eski görüşlerin canlandırılması yoluyla maoizmin «üçüncü dünya»da yeniden ülküsel saldırıya başladığını göstermektedir. Pekin bu iddialarının temeli üzerinde «Çin'in, çağımızda Doğu'nun tüm çelişkilerinin odak noktasında olduğu» (4) savını yaygınlaştırıp yerleştirmek istemektedir. Bu da, Çin'in «üçüncü

---

(1) «Huntsi» dergisi, 1977, sayı 9, s. 92.

(2) «Huntsi» dergisi, 1977, sayı 9, s. 92.

(3) «Opasniy Kurs», VII. baskı M. 1976, s. 197.

(4) «Lyaonin Dasüe Süebeo» dergisi, 1977, sayı 3.

dünya»ya ait olduğu savının somut bir belirtisidir.

Kuşkusuz maocular, «üçüncü dünya» ülküleri konusundaki hegemoni planlarının gerçekleştirilmesi yolunda başat engel olarak dünya sosyalist sistemini görmektedirler. Bu özellikle son yıllar içinde Pekin'in «üçüncü dünya» ülkelerini hedef alan propaganda kampanyasında, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği'ni (SSCB) ve dünya sosyalizmini itibardan düşürme hattına esas yer ayırmasından sonra bütün çıplaklığıyla ortaya çıktı. Pekin propagandası 70'li yıllarda Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkeleri gelişme halindeki ülkelerin «başlıca düşmanı» şeklinde göstermeye başladı. Bu yaklaşımın temelinde ise Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği'nin özel olarak vurgulandığı, o «süper devletler» görüşü yatıyor.

Pekin propagandası «üçüncü dünya» ve «iki hegemon devlet» arasındaki «uzlaşmaz çelişkilerden» sözederken «iki süper devletin, özellikle revizyonist Sovyet sosyal emperyalizminin yalıtlanması» (1) çağrılarında bulunmaktadır. Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'ne karşı sürdürülen bu azılı ve kasıtlı iftira kampanyasında Pekin propagandası en önde gitmektedir. Sovyetler Birliği, «uçuncü dünya»nın «en tehlikeli düşmanı», «geçikmiş emperyalizm», «sözde sosyalizm, pratikte emperyalizm», «çağın en kötücül yenisömürgeciliği» (2) gibi kavramlarla tanımlanmaktadır. Pekin propagandası «daha büyük darbenin, daha tehlikeli düşmana» (3), yani Sovyetler Birliği'ne indirilmesi, başka bir sözle Asya, Afrika ve Latin Amerika halklarının savaşımının yeniden

---

(1) «Lyaonin Dasüe Süebeo» dergisi, 1977, sayı 3.

(2) «Jenmin Jibao» gazetesi, 14. X. 1976, İBAS 29. VIII. 1977.vb.

(3) İBAS, 25.IX.1977.

yönlendirilmesi, «üçüncü dünya» ülkeleriyle birlikte emperyalist ülkelerin de yer alacağı «geniş bir tek cephe»nin oluşturulması için dünyadaki her türlü çelişkiden yararlanılması çağrısında bulunmaktadır. Eskiden Pekin, «üçüncü dünya» ülkelerini iki cephede savaşıma, yani emperyalizme ve «süper devletler»e karşı savaşım vermeye çağırırken, şimdi onları bir tek cephede, yani Sovyetler Birliği'ne karşı cephede savaşıma davet etmektedir. Çin yönetimi böylece «üçüncü dünya» ülkelerinin ve halklarının «düşmanlarının kimler, dostlarının kimler olduğunu ve kimlerin onlardan yana olduğunu» (1) belirleme hakkını kendisinde bulmakta, üstelik Mao Zedung'un «üç dünya» kuramıyla devrimin bu ana sorununa çözüm getirdiğini iddia etmektedir. Bazı gelişme halindeki ülkelerden Pekin yanlısı gruplar da Mao Zedung'un bu «kuramı»nın propaganda edilmesi işine canla başla sarıldılar. Gelişme halindeki ülkelerin verdiği anti-emperyalist savaşımın yönünün, Pekin tarafından değiştirilmesi ve yerine anti - Sovyetizmin getirilmesi, Çin'in bu ülkeler konusunda izlediği politikanın en belirgin çizgisini oluşturmaktadır. Bu, yeni yönetimin işbaşına gelmesinden sonra özellikle hız aldı. Özdeş zamanla bu, Çin'in gelişme halindeki ülkeler konusunda izlediği politikanın en tehlikeli yönüdür. Çünkü böylece gericiliğe, yenisömürgecilik güçlerine ve bürokratik rejimlere, kendi amaçlarına ulaşma yolları açılmış olmaktadır.

«Üç dünya kuramı»nda 1974 yılında beliren bir ek çizgi de, yani anti-hegemonya savaşımında «ikinci» ve «üçüncü» dünyanın «çıkarlarının birbirine uyması»yla (2) ilgili görüş de dikkate değerdir. «Üçüncü dünya» Çin yönetiminin, sosyalizme karşı

(1) İBAS, 29.VIII.1977.

(2) «Jenmin Jibao» gazetesi, 5.V.1974.

savaşta emperyalizmin sadık bağlaşığı olduğunu en açık biçimde gösterdiği önemli bir politika alanına dönüştü. Çin'in Angola ve Zaire olayları karşısında takındığı tutum, bu yönde en belirgin birer örnektir. Çin propagandasına göre, Afrika'da «ikinci» ve «üçüncü» dünya ülkeleri arasındaki birlik, hegemonizme karşı savaşta «iyi sonuçlar» (1) vermiştir. Çin propagandası, Sovyetler Birliği'ni gelişmiş kapitalist ülkeler ve gelişmekte olan ülkelerin «ortak düşmanı» ilan etmektedir. Bundan dolayı Pekin, gerici güçlerin Afrika'ya askeri müdahalesine tam destek ifade etmektedir. SİNHUA Haber Ajansı'na göre, Batı Avrupa'nın Zaire'ye verdiği yardım, «Afrika ve Batı Avrupa devletlerinin hegemonculuğa karşı savaşta birleşmeleri yönsemesinin bir yansıması»dır. (2) Üstelik politika alanındaki işbirliğinden, askeri alanlarda «karşılıklı destek» aşamasına geçilmesi olgusuna da işaret edilmektedir. Çin görüşünün bu denli açık ve kesin oluşu, Çin yönetiminin canice amaçlar taşıdığını bütün çıplaklığıyla ortaya koymaktadır. Çünkü, «karşılıklı destek» çağrısı, Çin'in gelişme halindeki ülkeleri, emperyalist ülkelerdeki en gerici çevrelerin harpçi amaçlarını desteklemeye itmekten ve öte yandan uluslararası gericiliği «uçuncü dünya»daki çatışmalı durumlara müdahale etmeye özendirmekten, Sovyetler Birliği'ne karşı, barış ve ilerilik güçlerine karşı yükselen her sesi desteklemekten başka türlü açımlanabilir mi? Bu ise, anti-Sovyetizmin, Çin yönetiminin dış politikasında, taktik bir hat değil, uzun erimli strateji olduğunu göstermektedir. Bazı gelişmekte olan ülkelerdeki gerici sağcı milliyetçi rejimlerle açıktan açığa karşılıklı anlaşma yollarının aranması, bu ülkelere karşı sür-

(1) SİNHUA AJANSI, 9.XI.1977.

(2) SİNHUA, 24.V.1977.

dürülen emperyalist politikanın alkışlanması, onlardaki ilerici güçlere düşmanca tavır takınılması ve ulusal kurtuluş hareketine karşı, düne kadar düşman bildiği emperyalizmle uygulamada birlik kurması, Pekin'in «üçüncü dünya»da oynamağa başladığı gerçek rolü sergilemektedir. Anti-komünistlerin, Çin'in şimdi izlediği politika hattını kutlaması rastlantı değildir. Çin şimdi, artık bu politikayı «devrimci laflarla» gizlemeye çalışmamaktadır. Bu politika hattı, artık ikili anlam da taşımıyor. İngiltere'de yayınlanan «Guardian» gazetesi şöyle yazdı: «Çin şimdi, eskiden belirttiği gibi birkaç öncü ülke veya hareketin devrim yükümlülüğünün derinliğini değil, Çin ve üçüncü dünyanın ortaklaşa oluşturacakları «tek cephe»nin genişliğini vurgulamaktadır.» (1) Pekin'in ulusal kurtuluş hareketlerine «kesin destek» gösterilmesiyle ilgili olarak aralıksız yinelenen demeçlerinin, boş bir sözden öte başka bir anlam taşımadığı ortadadır.

Pekin'in anti-Sovyet politika hattını ve «Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği'ne karşı geniş bir tek cephe» oluşturulması görüşünü şu veya bu ölçüde destekleyenler, Çin politikasının bir inceliğini de, yani Çin yönetiminin kendi hegemonya amaçlarını gerçekleştirme savaşında bağlaşıkları karşısındaki tutumunu da gözden kaçırmamalıdır. Hua Guofeng'in Çin Komünist Partisi Onbirinci Kongresi'nde okuduğu raporda, Çin'in her t ü r l ü bağlaşıklardan yararlanmaya hazır olduğu kesinlikle belirtildi: «Olanaklar ölçüsünde kendi tarafımıza daha fazla bağlaşık kazanmalıyız.» Pekin'in, namluları, «geçici, duraksama içinde olan, süreksiz, güvensiz ve koşullu» bağlaşıklardan hangisine karşı ve ne zaman yönelteceği bilinmemektedir. Çin yönetiminin uluslararası politikadaki ilkesiz tutumu, bu politikanın **ne denli tehlike-**

(1) «Guadian» gazetesi, Mart 25, 1974.

li olduğunu gösteren bir uyarıdır.

Fakat «üçüncü dünya»da gelişen süreçler, Pekin'in Sovyetler Birliği'ni itibardan düşürme yolundaki tüm çabalarına karşın halkların son hesapta kendi bağlaşıklarını kendilerinin seçtiklerini göstermektedir. Gelişme halindeki ülkelerin çoğunun dış politikalarında, dünyadaki tüm anti - emperyalist güçlerle eylembirliğine gitme uğraşısı önemli bir belirtidir. Uluslararası örgütlerde «üçüncü dünya» sorunlarının incelenmesi sırasında da bu belirti ortaya çıkıyor. Nitekim Birleşmiş Milletler Teşkilatı Genel Kurulu'nun Altıncı Özel Toplantısı'nda yapılan tartışmalar, anti-emperyalist birliğin pekiştirilmesi, gelişme halindeki ülkelerin sosyalist topluluk ülkeleriyle daha çok yakınlaşması çabasını gösterdi. Gelişme halindeki ülkelerden ilerici yöneticilerin konuşmalarında Çin'in «üçüncü dünya»da izlediği anti - Sovyetik politikanın olumsuz rolü giderek daha sık belirtilmekte ve anti-Sovyetizm, haklı olarak, anti-komünizmin bir türü biçiminde ele alınmaktadır. Güney Afrika Komünist Partisi temsilcisi V. SEME'nin de belirttiği gibi, «Çin liderlerinin nesnel olarak sürdürdükleri ırkçılık yanlısı, emperyalizm yanlısı ve bölücü eylemler, Afrika'daki devrimci güçlere zarar getirmektedir.» (1) Çin yönetiminin anti-Sovyet politikası, nesnel olarak, anti - emperyalist savaşımın zayıflamasına, ulusal kurtuluş hareketi ve dünya sosyalizmi arasındaki birliğin baltalanmasına yol açmaktadır. Suriye Komünist Partisi Merkez Komitesi Üyesi Y. GARO şöyle dedi: «Sovyetler Birliği'ni itibardan düşürme, Sovyetler Birliği'ne olan güveni baltalama veya zayıflatma amacıyla yapılan her girişim, uluslararası devrim hareketinin tüm müfrezelerine zarar ge-

(1) «Barış ve Sosyalizm Sorunları», 1977, sayı 9, s. 116.

tirmektedir.» (1) Fidel Castro da, Bağlantısız Ülkeler Hareketi'nin 1973 yılının Eylül ayında Cezayir'de yapılan Dördüncü Konferansı'nda konuşurken, Çin yönetiminin anti-Sovyet politikasının tehlikesini ve zararını belirterek şöyle dedi: «Bağlantısız ülkeleri çatıştırma amacıyla yapılan her deneme, bütün yönleriyle karşı devrimci bir girişimdir ve herşeyden önce emperyalist çıkarlara hizmet etmektedir.» Çünkü anti-Sovyetizm, daima emperyalistlerin ve onunla şu veya bu biçimde işbirliği yapanların silahı olmuştur. Uluslararası gericilik, ulusal kurtuluş hareketinin gücünü zayıflatma, ulusal kurtuluş hareketini sosyalist topluluktan ve en başta Sovyetler Birliği'nden yalıtlama yolunda, tam da anti-Sovyetizmden yararlanmaktadır. Maoizm, bu açıdan, emperyalizme paha biçilmez hizmette bulunmaktadır.

Maoizmin «üçüncü dünya» ülkelerine karşı beslediği hegemonya emellerini gösteren genel çizgilerin incelenmesi, Çin'in gelişme halindeki ülkelere gösterdiği ekonomik yardım üzerinde durulmadan yapıldığı takdirde, tam olmayacaktır. Bugün her kişi biliyor ki, Çin yönetiminin gelişme halindeki ülkelere ekonomik yardım gösterme politikası, onun dış politika amaçlarının bir yansımasıdır ve bu amaçların gerçekleştirilmesi aracı olarak kullanılmaktadır.

Çin yönetimi «üçüncü dünya»da lider olma amaçlarından yola çıkarak, sömürgecilik boyunduruğundan yeni kurtulmuş ülkelerin ekonomik gelişme yollarına etki gösterme, bu ülkelere maocu ekonomik gelişme yolları dayatma uğrunda çaba harcamaktadır. Maocular, belirli ülkelere, onlarla «ülküsel yakınlık» kurmak ve bu temel üzerinde onları kendi güdümüne almak, bununla birlikte, onların sosyalist ülkelerle ekonomik işbirliğini engellemek ama-

(1) Aynı yerde, s. 116.

cıyla, yardım göstermektedir. Uluslararası örgütler de gelişme halindeki ülkelerin ekonomik çıkarları sözkonusu olunca, Çin Halk Cumhuriyeti çalışmalarını işte bu amaçlara yöneltmektedir.

Maocular «üçüncü dünya»da «kendi güçlerine dayan» ilkesini dirençle yaymakta devam etmektedir. Maocular daha 60'lı yılların başından beri bu ilkeye genel bir işlerlik kazandırmak istemektedir. İşte tam da bu ilke, Çin'in gelişme halindeki ülkelere uyguladığı ekonomik politikaya ülküsel temel yapılmaktadır. Bu ilke anti-emperyalist yönüyle ele alındığı takdirde, ekonomik geri kalmışlığın ortadan kaldırılması savaşımının araçlarından biri olarak tamamen sağduyuya uygun görünmektedir. Fakat çağdaş dünyada bu, hiç de yeterli değildir. Çin yönetimi «kendi güçlerine dayan» ilkesini saltıklaştırmaktadır. Pekin'li kuramcılara göre, bu «ilke, yalnız aşırı ölçüde ağır koşullarda dış yardım yokluğu durumunda değil, fakat dışardan, elverişli koşullarda yardım alınabildiği zaman da uygulanmalıdır.» (1) Maocular böylece, «üçüncü dünya» ülkelerini Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkelerden aldıkları ve onların ekonomik ve politik çıkarlarına tamamen uygun olan yardımdan yoksun bırakmak istemektedir. Başka bir deyimle, maocular «kendi güçlerine dayan» ilkesini, Çin yönetiminin ulusal kurtuluş hareketini sosyalist sistemden yalıtlama amacına alet etmektedir.

«Kendi güçlerine dayan» ilkesinin, Deng Hsiaoping'in 10 Nisan 1974 günü Birleşmiş Milletler Teşkilatı'nda yaptığı konuşmada ayrıntılarıyla sergilenen yeni açımlama biçimi de dikkate değerdir. Kuramın yeni biçimine göre, belirli bir ülke, yalnız kendi ulusal güçleri ve kaynaklarına değil, fakat Çin de bu arada olmak üzere, Asya, Afrika ve Latin Ame-

(1) «Tszintszi Yentsziu», 1965, sayı 1.

rika çerçevesinde kendi güç ve kaynaklarına dayanmalıdır. Pekin propagandasına göre, böylesi «kolektif kendi gücüne dayanma» ilkesi, «emperyalizm, sömürgecilik ve hegemonizme karşı savaşımda, üçüncü dünyanın gücünün artmasına hizmet etmektedir.» (1) Bu kuramın yeni biçiminin konjonktür amaçlara hizmet etmesi gereğiyle ortaya atıldığını anlamak hiç de zor değildir. Şöyle ki: 1/ Çin yönetimi Çin Halk Cumhuriyeti'nin gelişme halindeki ülkelerle politik «ortaklığından» başka, onlarla, ekonomik koşullar ve çıkarlar yönünden de «ortak» olduğunu belirtmekte, Çin'in koruyuculuğunda gelişme halindeki ülkelerin «daha sıkı birleşmesine» ek gerekçeler aramaktadır; 2/ Çin yönetimi, Çin ve gelişme halindeki ülkelerin ekonomik gelişme alanında «ortak yazgısı» ve «ortak güçlüklerini» belirterek, bu ülkelere verdiği ekonomik yardımın küçüklüğünü haklı göstermek istemektedir; 3/ Çin yönetimi, bu kuramı da, maocuların «üçüncü dünya» konusunda uyguladıkları anti - Sovyetik politikanın ideoloji arsenaline yerleştirmek uğrunda çaba harcamaktadır. Çin yönetiminin hegemonist anti-Sovyet politikasının hizmetine alınan «kollektif kendi güçlerine dayanma» kuramı bu anlamda, dünya boyutlarında emperyalizm ve sömürgecilik kalıntılarına karşı savaşım veren güçlerin birliğinin ekonomik temelini nesnel olarak zayıflatmaktadır.

Gelişme halindeki ülkelere verilen Çin yardımının niteliğine gelince, bu yardımın, maocu propagandanın gösterdiğinden çok uzak olduğunu belirtmeliyiz. Gelişme halindeki ülkelerde Çin tarafından kurulması öngörülen tesislerin büyük bir bölümü (% 80'i) hafif sanayi ve besin sanayii, köy ekonomisi, ulaşım, haberleşme ve kamu hizmetlerinden tesisler-

(1) İBAS, 2. V. 1976.

dir. Öyle ki, sözü geçen yardımın konusu, gelişme halindeki ülkelerin geri kalmış ekonomik yapısının değişmesine, çağdaş sanayi kolları oluşturulmasına önemli bir etki göstermemekte ve uygulamada bu ülkelerin ekonomik bağımsızlığının sağlamlaşmasına yardımcı olmamaktadır. Ayrıca şunu da belirtmek gerek ki, Çin yardımı oldukça yavaş bir tempoyla yerine getirilmektedir. Nitekim 1956 - 1975 yılları döneminde verilmesi gereken Çin yardımının ancak % 35-40'ı gerçekleştirilmiştir.

Çin Halk Cumhuriyeti'nin Bandung Konferansı'ndan sonra gelişme halindeki ülkelere göstermeye başladığı ekonomik yardımın yönelimi ve işlevi, Çin politikasının dünyanın şu veya bu bölgesindeki genel amaçları gereğince değişmekteydi. Şunu önemle belirtmek gerek ki, daha 1960-1969 yılları döneminde, Çin yardımının verilmesi sırasında uygulanan ölçüt, yardım alan ülkedeki rejimin ilerici ve anti-emperyalist karakterde olup olmadığını gözönünde bulundurmuyordu. Yardım vereceği ülkelerin seçimi konusunda genellikle anti-Sovyet gerekçelerden yola çıkan Çin, şu veya bu ölçüde, gizli veya açık anti-Sovyetik politika izleyen ülkelerin Çin'den yardım ve kredi alması şanslarını artırdı. Sınıfsal olmayan bu anti - Sovyetik yaklaşım, bugün de uygulamada kalmaktadır.

Öte yandan Çin, gelişme halindeki ülkelerle yaptığı ticaretten yalnızca azami ölçüde politik yarar değil, fakat ekonomik çıkar da sağlamak istemektedir. Örneğin Çin'le gelişme halindeki ülkeler arasında önemli ölçüde artmış bulunan ticarette, Çin dışsatımının, dışalımından daha hızlı büyümesi gerçeği dikkati çekmektedir. Hatta bazı ülkelerle gerçekleştirilen ticari ilişkiler yalnız Çin dışsatımı çerçevesinde kalmaktadır. Üstelik, Çin'in gelişme halindeki ülkelere yaptığı dışsatımın % 80'ini tüketim malları oluş-

turmaktadır. Çin'in kendi ekonomik geri kalmışlığı, gelişme halindeki ülkelere çok gerekli olan üretim teknolojisi ve donatıların sevkiyatını olanaksız kılmaktadır. Çin'in gelişme halindeki ülkelerden aldığı malların ise % 90'ını doğa kauçuk, pamuk, fosforlu madenler gibi üretimde kullanılacak hammadde ürünleri oluşturmaktadır. Çin, gelişme halindeki ülkelerle yaptığı ticareti % 75 kadarını, işte bu değerli hammaddelere sahip olan ortaklarla gerçekleştirmektedir. Başka bir sözle, Çin'in gelişme halindeki ülkelerle gerçekleştirdiği ticaretin mal yapısı, Pekin propagandası tarafından çok yayılan karşılıklı yarar ilkesinin doğruluğu konusunda kuşku uyandırmaktadır. Birçok gelişme halindeki ülke, bu ticaretin aslında Çin mallarının pazarlanmasının, değerli hammadde kaynağı ve Çin'in kapitalist ülkelerle ticari ilişkilerindeki açığı kapatmaya yarayan konvertibl döviz kaynağı sağlamanın araç ve yolu olduğunu anlamaktadır.

b) Moizm, «Üçüncü Dünya» Ülkelerinin Güvenliği ve Birliği İçin Tehlikedir.

Bundan önceki sayfalarda Çin yönetiminin kendisini, «üçüncü dünya» halklarının emperyalizm, kapitalizm ve sömürgecilik aleyhtarı savaşımında «en iyi dostu» ilan ettiğinden söz edilmişti. Buna daha inanılır bir biçim kazandırmak amacıyla, son Parti Kongresi belgeleri de bu arada olmak üzere, Çin'in en resmi belgelerinde, Çin, «üçüncü dünya»dan bir sosyalist ülke ilan edildi. Hua Guofeng, Kongrede şöyle dedi: «Biz, kesinlikle Asya, Afrika, Latin Amerika ve dünyanın başka bölgelerinde, gelişme halindeki ülkelerin yanında yer almış bulunmaktayız. Biz bu ülkelerin, ulusal bağımsızlığı kazanma ve savunma, ulusal egemenliği koruma ve ulusal ekonomilerini geliştirme uğrundaki hakça mücadelesini karar-

lılıkla desteklemekteyiz.»

Fakat bu güzel sözlerin, Pekin'in, «üçüncü dünya» ülkelerinin emperyalizm, kapitalizm ve sömürgecilik aleyhtarı savaşımı konusundaki politikasıyla ortak bir tarafı var mı? Bu sözlerle Çin yöneticilerinin, gelişen ve ulusal kurtuluş uğrunda mücadele veren ülkelerde politik gerilimi özendiren, gerici rejimlere, ulusal kurtuluş savaşımında bölücü ve ayrılıkçı akımlara yardımcı olan yine aynı ölçüdeki açık demeçleri arasında uyum kurulabilir mi? Ve, ulusal kurtuluş ve bağımsız gelişme uğrunda savaşım veren «üçüncü dünya» halklarının temel çıkarlarıyla, bu ülkeleri, nükleer silahlanma yarışı da bu arada olmak üzere, genellikle silahlanma yarışına daha etkince katılmaya çağıran harpçi bildirileri arasında ortak bir taraf olabilir mi? Üstelik bu çağrılar, Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkelere karşı kaba saldırılar eşliğinde yapılmaktadır. Birleşmiş Milleter Teşkilatı Genel Kurulu'nun XXXIII. Dönem Toplantısında Çin heyeti yönetmeni çok daha ileri giderek Sovyetler Birliği ve sosyalist ülkelerin güya «çok sayıdaki orta ve küçük devletin elini kolunu bağlamak istediğini, onları savunma olanağından yoksun bırakmak istediğini», bu ülkeleri «savunma amaçları için kendi nükleer gücüne sahip hakkından vazgeçirmeye» zorlamak istediğini iddia etti. (1)

Çin Dışişleri Bakanı'nın konuşmasından aktarılan bu alıntı ve iyi bilinen maocu terimler, Pekin'in gelişme halindeki ülkelere militer gelişme hattını dayatma niyetini açık seçik göstermektedir. Fakat mesele şu ki, bu model ve sonuçlarıyla emperyalizmin yeni sömürgecilik planları arasında birkaç ana yönde özdeşlik vardır:

---

(1) «İnformatsionnıy Bülletenı Agenstva SİNHUA», 30.IX. 1978.

Birincisi: Pekin yöneticileri «üçüncü dünya»da savaş psikozunu körüklerken, gelişme halindeki ülkelerde gerici güçlerin konumlarının pekişmesine yardım eden koşulların biçimlenmesine çalışmaktadır. Üstelik Pekin'in bu güçlere açık olarak silah yardımında bulunduğu da bir giz değildir.

İkincisi: Maoizmin ulusal kurtuluş ve ekonomik bağımsızlık hareketinde savaş, saldırı ve gerginlik rolü oynaması olgusu, kaçınılmaz surette gerginliğin körüklenmesine, silahlı çatışmalar çıkarılmasına yol açmaktadır. Bu yüksek politik gerginlik ve gerilim ortamı emperyalist devletlerin askeri güçle tehdit ve NATO'nun doğrudan müdahalesiyle yenisömürgecilik planlarının gerçekleştirilmesine elverişli koşullar yaratmaktadır.

Üçüncüsü: Maocu militarist model, gelişme halindeki ülkelerin çağdaş aşamada önlerinde duran ana ödeve, yani tam ekonomik bağımsızlık kazanılması ödevine karşıdır. Bu gelişme modelinin benimsenmesi, uygulamada gelişme halindeki ülkelerin özdeksel-teknik altyapısının tek yönlü gelişmesine, özdeksel - teknik altyapısının savaş sanayii temellerine oturtulmasına devsel doğal, mali ve işgücü kaynaklarının askeri amaçlar için ayrılması zorunluğuna, bütün ekonomik yaşamda ciddi eşitsizlikler ve orantısız gelişmelere yol açacaktır.

Çin yönetiminin «üçüncü dünya»daki yumuşama sorunlarıyla ilgili tutumu bir bütün olarak, halkların ulusal kurtuluş hareketine olumsuz etki göstermekte, ilerici güçlerin emperyalizm, kapitalizm ve sömürgecilik aleyhtarı savaşımının bağımsız gelişmesini durdurmakta, bu gelişme önüne ek engeller çıkarmaktadır.

Pekin'deki yöneticiler, gelişme halindeki ülkelere militer gelişme modelini dayatmak, yumuşama sü-

recinin olumlu yönsemelerini, (bu yönsemelerin yerleşmesinden tüm halkların çıkarı vardır) itibardan düşürmek ve güçsüz kılmak için her türlü araç ve biçimlerden yararlanmaktadır. Çin temsilcilerinin, maoizmin gelişme halindeki ülkelerin yazgısına aldırış etmemesinin belirtisi olan, Birleşmiş Milletler Teşkilatı'ndaki tutumu, bunu sözgötürmeyecek biçimde kanıtlamaktadır. Birleşmiş Milletler Teşkilatı'nda «üçüncü dünya» ülkelerinin halkları için de yaşamsal önem taşıyan, uluslararası ilişkilerde kuvvet kullanmama, Dünya Silahsızlanma Konferansı, uluslararası güvenliğin pekiştirilmesi, Ortadoğu sorununun çözüme bağlanması gibi konularda, Çin temsilcileri olumsuz konumlarda yer almaktadır.

«Üçüncü dünya» ülkeleri, barış programını, kendi gelişmeleri açısından bunun taşıdığı önemin ve dünyadaki gerginliğin azaltılmasının, «üçüncü dünya» sorunlarından yalıtlanmış olmadığı gerçeğinin bilincinde olarak, giderek daha etkin biçimde desteklemektedirler. Silahsızlanma girişimi, gelişme halindeki ülkelerde geniş politik bir yankı buldu. Bu fon üzerinde militerleşmenin gelişme halindeki ülkeler ekonomisine getirdiği yükü küçümseyerek, gelişme halindeki ülkeler önünde silahsızlanma sorunu diye birşey olmadığını, başat ödevlerinin, kendi bağımsızlıklarını savunmak ve «süper devletlere» karşı savaşım verebilmek için kendi savunma potansiyellerini pekiştirmek olduğunu belirten Çin yönetiminin olumsuz rolü daha da belirgin bir hal almaktadır. Bu sorunla ilgili olarak da, Sovyetler Birliği'ne karşı savaşım verilmesi birincil ödev gösterilmekte, Sovyetler Birliği'nin silahsızlanma savaşımıyla güya «üçüncü dünya devletleri üzerinde denetim uygulamak istediği ve onları kendi aletleri durumuna getirmeye yeltendiği», «bütün Asya, Afrika ve Latin Amerika'yı ele geçirmek istediği» uydurması yayılmaktadır. Çin'-

in «üçüncü dünya» ülkelerinin yumuşama savaşımına katılışı sorunuyla ilgili tutumunun, başka bir önemli tarafı daha vardır. Bilindiği gibi, Pekin yönetiminin kendi stratejik amaçlarını gerçekleştirmesinde en önemli yollarından biri de, dünyadaki çelişkilerden en büyük ölçüde yararlanmak ve dünyada çatışmalar kundaklamaktır. «Üç dünya kuramı»yla ilgili olarak daha önce belirtmiş olduğumuz yazıda, «emperyalizmin (SSCB'ni de onla y.n.) çıkar çatışması olanakları, üçüncü dünyadaki devrimci güçlerin savaşımına bir katkıdır. Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği'yle Amerika Birleşik Devletleri arasında hegemonya savaşımının başlıca hedefi durumuna gelen Avrupa, emperyalizminin ana güçlerini yutmakta ve durdurmaktadır.» (1) Aslında bu, maocuların son yıllar içinde, «emperyalizm ve sosyal emperyalizmin Doğu'ya yönelme görünümü verip, uygulamada ise Batı'ya darbe indirdikleri» biçiminde ileri sürdükleri savın bir tür açıklanışıdır. Pekin'in dünyadaki çelişkilerden yararlanma hesaplarında «üçüncü dünya»nın Çin yönetiminin hegemoni politikasında bir alet olarak kullanılma çabasının da olduğu kuşkusuzdur. Üstelik Çin yönetimi emperyalist ülkelerle gelişme halindeki ülkeler arasındaki çelişkileri uluslararası gerginlik ve çatışmanın gizli kaynaklarından biri olarak ele almaktadır.

Pekin'in bu politikası, Afrika konusunda, en belirgin biçimde ortaya çıkmaktadır. Çin'in Angola ve Zaire'deki olaylara tepkisi, bu kıta halklarının yazgısı konusundaki gerçek tutumunun en söz götürmez kanıtıdır. Çin'in Afrika'da izlediği politika istikrarsızlık etkeni olmakta devam etmektedir. Çin, dünyanın bu bölgesinde bunalım olgularının derinleşmesi yolunda aşırı ölçüde olumsuz rol oynamaktadır. Sov-

(1) «Jenmin Jibao» gazetesi, 1.XI.1977.

yetler Birliği ve öteki sosyalist ülkelerin, Afrika sorunlarının çözümü doğrultusundaki politikası, maocular tarafından görülmemiş ölçüde bir karşı propaganda savaşımıyla karşılandı. Öte yandan, Pekin'in propaganda araçları Afrika ülkelerinde gerici çevrelerin tüm anti - Sovyetik girişimlerini, hegemonizme karşı savaşında örnek olarak göstermektedir, Pekin'in, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği'ne karşı suçlamalarında, Sovyetlerin, Afrika kıtasında «kargaşalık etkeni» (1) olduğu iftirası başlıca yer tutmaktadır. Dışişleri Bakanı Huang Hua'ya göre ise, Sovyetler Birliği, «Afrika halklarının en amansız ve kötü düşmanı»dır. (2)

Pekin'in tutumunun kışkırtıcı niteliği, Ortadoğu'da durumun gerginleştirilmesi sırasında da bütün yalınlığıyla ortaya çıktı. Pekin yönetimi, Birleşmiş Milletler Teşkilatı'nın bu çatışmanın politik yönden çözümüyle ilgili hiç bir kararını desteklemedi. Çin uygulamada Arap ülkelerine askeri yardım da vermiyor. Fakat, bununla birlikte, onlara «kendi güçlerine dayanma», yani Sovyetler Birliği'nin yardımından vazgeçme öğütlerinde bulunuyor. Böyle bir tutum, hiç de Arap devletlerinin çıkarlarına hizmet etmemektedir.

Çin yönetimi Avrupa'da olduğu gibi, İkinci Dünya Savaşından sonraki dönemde en huzursuz yıllar yaşayan Asya kıtasında da, yumuşama sürecine karşı çıkmaktadır. Asya'ya verilen Sovyet yardımını sınırlandırma, maocuların başlıca ödevi olmuş bulunmaktadır. Çin'in Asya politikasında, yönetici konumda olmak iddiası, Asya'da toplu güvenlik sistemi oluşturulması ve Asya kıtasında Amerika'nın askeri varlığının korunmasıyla ilgili tutum, bölgesel gruplaşmalar konusundaki tutum, Güney ve Güney

(1) SİNHUA, 9. XI. 1977.

(2) İBAS, 1 x. 1977.

Doğu Asya ülkeleriyle ilişkiler vb. gibi hususlar dikkat çekicidir. Çin'in dünyanın bu bölgesinde uyguladığı politikanın bazı özgül çizgileri de vardır.

Asya kıtası, Çin yönetiminin uzun süreli yayılma planlarında birinci yeri almaktadır. Bu kıtaya bugün de, Pekin'in dünyaya egemen olma, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği'ni yalıtlama savaşımında «doğal bağlaşık» ve önemli bir dayanak gözüyle bakılıyor. Asya'nın rolüyle ilgili o eski ırkçı kuramlar da yeniden gün ışığına çıkarılıyor, Çin bu, «Asya birliği»nde kendini, Asya'nın öteki güçlü ülkesi olan Japonya ile elele görmektedir. Çin yöneticileri 1964 yılında Japonya'nın Liberal Demokrat Parti'si temsilcisi K. Matsumura ile görüşürken, «Doğu'nun Doğu olduğunu ve Asyalıların dünya tarihini değiştirme göreviyle yükümlü bulunduklarını» (1) belirttiler. Çin yönetimi ayrıca kendi hegemonya amaçlarına uygun olarak, uygun coğrafik durumlarından, geleneksel ticari, kültürel ve öteki ilişkilerden yararlanarak diğer Asya ülkelerinde yaşayan, bulundukları ülkenin ekonomi ve politikasına büyük etki gösteren, milyonlarca Çinli'nin desteğine dayanarak, bu ülkelere «barışçı araçlarla sızmaya» da bel bağlamaktadır.

Fakat, Pekin'in Amerika Birleşik Devletleri ve Japonya ile ilişkilerini iyileştirirken, Asya'daki gelişmekte olan ülkelerle hak eşitliğine dayalı normal ilişkilerin geliştirilmemesi, bu ülkelerde endişe uyandırmaktadır. «Yayılma ve hegemonizme karşı savaşım» maskesi ardında yürütülen anti-Sovyetizm, dünyanın bu bölgesinde de Çin politikasının belirleyici ölçütü olarak kalmaktadır. SSCB'nin Asya ülkelerine ve özel olarak da Güney Asya ülkelerine «baskı gösterdiği» (2), «bu ülkelerin bağımsızlığı ve güvenliğini

(1) «Pravda» gazetesi, 2. IX. 1964.

(2) «Jenmin Jibao», 4. 1. 1977.

tehdit ettiği» (1) gibi kabaca iftiralar ortaya sürülmektedir. Asya ülkelerinin biricik savunucusu olmak iddiasında bulunan Pekin, Güney Doğu Asya ülkelerini «uyanıklığa» çağırmaktadır. Çin propagandasının diliyle bu, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği'nden uzaklaşma ve yalıtlanma anlamına gelmektedir. Çin yönetimi yine bu amaçla, Çin Halk Cumhuriyeti'nin bütün Asya ülkeleriyle imzaladığı anlaşmalara «anti-hegemonizm» maddesini de katmak istemektedir. Nitekim bu maddeden dolayı Çin - Japon Antlaşması'nın imzalanması uzun bir süre ertelenmiştir.

Çin yönetimi, başka ülkelerin, «Çin'in hiç bir zaman süper devlet olmayacağı»yla ilgili aldatıcı bildirisine güvenmesini sağlamak ve Asya kıtasındaki hegemoni amaçlarını gizlemek için, kıtanın bazı ülkeleriyle olan ilişkilerini «büyük ve küçük devletler arasında örnek ilişkiler» olarak göstermek istemektedir. Ne var ki, Çin'in «tebessümler diplomasisi» dünyanın bu bölgesinde, her zaman, amaçlarına ulaşamamaktadır. Vietnam ve Laos'ta savaşın sona ermesiyle Güney Doğu Asya'da oluşan değişiklikler, kıtada ilerici güçlerin gelişmesine yeni açılımlar kazandırdı. Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti hükümetinin ilkeli tutumu, Asya'da gelişmekte olan ülkelerdeki olumlu süreçlere giderek daha büyük etki gösterecektir. Bu, Çin yönetiminin büyük devlet politikasını önemli ölçüde engelleyecektir.

Çin yönetiminin, Asya kıtasında toplu güvenlik sistemi oluşturulması sorununa yaklaşımı, Pekin'in Asya halklarının yazgısına aldırış etmeyişinin açık kanıtıdır. Bilindiği gibi Asya'da toplu güvenlik sistemi oluşturulması girişimi Sovyetler Birliği'nden geldi. Ardıcıl ve barışsever bir politika izleyen Sovyet komünistleri, Asya halklarının güvenliğiyle ilgili güven-

(1) «Jenmin Jibao», 2. 1. 1977.

celerin yaşamda sağlanması geregını ilgili taraflar nezdinde birçok kere belirterek, bunun, bölgede tüm halkların çıkarlarına ve sağduyuya uygun bir tek tarihsel toplumsal gelişme seçeneği olduğunu vurgulamıştır. Asya'da toplu güvenlik sistemi oluşturulmasını amaçlayan Sovyet hükümetinin girişimi ve somut önerileri, Sovyet halkının olduğu gibi, tüm halkların da çıkarlarına uygun düşmektedir. Barış içinde yanyana yaşama ilkelerinin yerleşmesinin, Asya kıtasında yumuşama sürecinin ve Asya halkları arasında iyi komşuluk ilişkilerinin gelişmesinin, tartışmalı sorunların çözümünde saldırı ve savaşın bir araç olarak kullanılmasının dışlanmasının, egemenliğe ve toprak bütünlüğüne karşılıklı saygı gösterilmesinin, uluslararası ilişkilerin bütün alanlarında daha geniş ve kapsamlı işbirliği yapılmasının bütün sanlık için de yaşamsal önemi vardır. Hiç bir ulus, hiç bir halk bunlar dışında kalmıyor ve kalamaz. Bu ilkeler temeli üzerinde kurulacak ilişkiler, tüm Asya halkları yararına, bütün dünyada halkların kalıcı barış savaşımı yararına olacaktır.

Çin'in Asya kıtasında, toplu güvenlik sorunu konusundaki tutumu nedir? Herşeyden önce şunu belirtmek gerek ki, Pekin, Asya halklarının güvenliğini garantileyecek bir sistemin oluşturulması düşüncesini itibardan düşürmek için elinden geleni esirgememektedir. Bunu, sözkonusu düşüncenin, Asya halkları da dahil, bütün halklara «güçlü sarsıntılar yaşayacak bir dünya» öngören maocuların «devrim çizgisine» hiç uymamasından dolayı yapmaktadır.

Çin yöneticilerinin yalnız verdikleri demeçler değil, uluslararası arenadaki politika pratiği de, bu çizginin, başka devletlerle ve özellikle Güney Doğu Asya ve Çinhindi ülkeleriyle ilişkilerde «sarsıntılar» yaratmak amacıyla izlendiğini kanıtlamaktadır. Son dönemde, Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti'nde

yaşayan Çin asıllılar sorunu, bu konuda bir vesile olarak kullanıldı. Vietnam hükümetinin, bu sorunun görüşme masasında çözümlenmesi önerisi ve hazırlığını reddeden Pekin, geniş bir Vietnam aleyhtarı kampanya örgütledi, Vietnam'ın iç işlerine kabaca karışmaya başladı ve sonra da Çin - Vietnam sınırında silahlı kışkırtmalara girişti. Çin kitle haber araçları sosyalist Vietnam'a karşı açıktan açığa tehditlerde bulundu, sınır bölgelerinde yaşayanlar arasında savaş havası yarattı, komşu Vietnam'a karşı «uyanıklığı ve savaş hazırlığı»nı arttırma ve Vietnam'a karşı savaşa başlama çağrıları yaptı ve en sonunda da Pekin yöneticileri, Fransız sömürgecileri ve Amerikan saldırganlarının rolünü üstlenerek, Vietnam halkına karşı açık bir askeri serüvene giriştiler. 17 Şubat 1979 günü Çin silahlı kuvvetlerine bağlı büyük birlikler, binbir türlü acılar yaşamış Vietnam topraklarına saldırdılar. Açıkça anlaşılacağı gibi, Çin'deki şimdiki yönetimin, maoizmin «devrimci hattına» sadık kalma kararlılığının doğal bir sonucu olan bu sarsıntılar politikası, Asya halklarının güvenliğini sağlayacak ilkelere tamamen ters düşmektedir.

Öte yandan Çin yönetimi, kendi günahını, yani «sarsıntılar» politikasıyla ilgili suçu başkasına yükleyerek, Asya halkları konusundaki gerçek amaçlarını gizlemek için her çareye başvurmaktadır. Bu amaçla Pekin'de, Sovyetler Birliği'nin Asya'da toplu güvenlik sistemi oluşturulması girişiminin, güya Sovyetler Birilği'nin «saldırgan ve işgalci planlarının» gerçekleştirilmesinin bir aracı olduğu uydurması resmen yayılmaya başladı. Bir zamanlar Çu Enlay da bu konumdan yola çıkıyordu. Maocu yönetimin diplomatik temsilciliğinde, Çu Enlay'ın şimdiki devamcıları da bunu savlamaktadır. Onlara göre, Sovyetler Birliği Asya'daki «yayılışını ve Asya'ya sızmasını» aralıksız genişletmekte, «sürtüşmeler» ve «çatışmalar»

kışkırtmakta, Asya halklarının güvenliğini doğrudan «tehdit» etmekte, Asyalıları açıktan açığa Asyalılara karşı «kışkırtmaktadır.» (1)

Bu iftiralar ve uydurmalar ardında, Çin yönetiminin, anti-Sovyetizm temeli üzerinde Asya'da toplu güvenlik sistemi oluşturulması düşüncesini itibardan düşürme amacının bulunduğu açıktır. Pekin şimdiye dek, Asya'da toplu güvenliğin sağlanmasıyla ilgili Sovyet girişiminin «yayılımcı amaçlarını» gösterecek, bu konudaki uydurmalarını gerçekleyecek bir tek kanıt ortaya süremedi ve süremeyecektir de. Asya'da yayılma amaçları peşinde koşan, politik gerilimi keskinleştiren, Asya halkları arasında silahlı çatışmalar kışkırtan, ayrı ayrı ülkelerde terörcü örgütlere esin kaynağı olan, Çin yöneticilerinden başkaları değildir.

Kanıt mı isteniyor? Bu konuda o denli çok ve o denli değişik kanıt var ki, biri yerine, ötekini yeğlemek bile çok zor bir iştir. Bu kanıtlar, Pekin'in tam bir bozgunlukla biten Kamboçya - Vietnam kışkırtmasından, Birmanya, Tayland, Malayziya, Singapur, Endonezya, Bangladeş, Hindistan, Japonya ve başka ülkelerde Çin yönetimi tarafından yaşatılan terörcü örgütlerin bozguncu eylemlerine, Çin'in bütün komşu ülkelere karşı toprak iddialarına vb. kadar uzanmaktadır. İşte bu kanıtlar gözönüne alındığında, maocuların uydurma ve iftiralarının, Sovyetler Birliği ve Asya'da ilerici kamuoyunun, dünyanın bu bölgesinde güvenlik sorunlarının başarıyla çözümlenmesine yönelik çabaları karşısında onların kesinlikle olumsuz bir tutum takınmalarının nedeni daha kolay anlaşılmaktadır. Pekin'in yaptığı işler, komşu ülkelerle «güvence ilişkileri» denen maocu taktiğin iki-

(1) «Jenmin Jibao», 28. IX. 1975.

yüzlülüğünü ve artniyetini açıkça göstermektedir. Pekin'deki yöneticiler Asya halklarının barış, karşılıklı anlaşma ve iyi komşuluk yolundaki en içten emellerini sömürürken, Asya halklarını kendi hegemonya planları yörüngesine sürüklemek, onları bölgesel boyutlarda Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkelere karşı savaş için örgütlemek denemesinde bulunmaktadırlar.

Kısaca Çin yönetiminin, Asya'da toplu güvenlik sistemi oluşturulması girişimine karşı tutumu açık ve kesindir: «Birinci olarak biz buna karşıyız, ve ikinci olarak biz bunu nefretle karşılıyoruz.» (1) Böyle bir toplu güvenlik sisteminin oluşturulması, kuşkusuz, Asya ülkelerinin iç işlerine karışan ve hiç bir yükümlülük taşımak istemeyenlerin yararına değildir. Maocuların bu planları artık kimsenin gözünden kaçamaz. Asya'da SSCB'nin katılışıyla toplu bir güvenlik sistemi oluşturulması önerisinin Çin'e karşı, «Çin'in kuşatılması» anlamına geldiği yolunda Pekin'in ortaya sürdüğü iddialar daha da gülünçtür. Şöyle bir sorunun yöneltilmesinde yarar vardır: Toplu güvenlik sistemine Çin de tam hakla katılacağı için, hangi «kuşatılma»dan söz olabilir? L. İ. Brejnev, dünya barış güçlerinin 26. X. 1937'deki Kongresinde yaptığı konuşmada şöyle dedi: «Çin'in katılmaması ve üstelik herhangi bir biçimde «yalıtlanması» diye bir sorunu, (böylesine büyük bir ülkenin «yalıtlanması»nın düşünülmesinin gülünç olduğunu bir yana bırakalım) hiç kimse, hiç bir zaman ortaya koymuş değildir. Sovyetler Birliği'ne gelince, o, Asya'da güvenliğin pekiştirilmesine yönelik girişimlere Çin Halk Cumhuriyeti'nin de katılmasını ancak kutlayacaktır.»

Çin'in Asya'da toplu güvenlik sistemi oluşturulması sorunu konusundaki tutumu, kıtadaki Amerikan

---

(1) «Jenmin Jibao», 28. IX. 1975.

askeri varlığının, barış güçlerine karşı koyma amacıyla özendirilmesi yolunda dolaysız davranışıyla tamamlanıyor. Bu yönde Japonya militarizmi de isteklendirilmektedir. Bütün bunlar yalnız Sovyetler Birliği'ne karşı değil, fakat gelişme halindeki ülkelere karşı da yöneltilmiştir.

Son dönemde Çin yöneticileri demeçlerinde sık sık barış içinde birlikte yaşamanın beş ilkesinden, bununla birlikte, özellikle Asya'da (örn. Hint Okyanusu bölgesinde) olmak üzere barış bölgeleri oluşturulmasından sözetmektedirler. Fakat aslında bu Çin aldatmacası çerçevesinde söz konusu olan, Çin'in kendi güdümünde, Sovyetler Birliği'ne karşı kullanacağı bölgeler ve bölgesel gruplaşmaların oluşturulmasıdır.

Çin «üçüncü dünya»nın her yerinde bölgesel sorunların çözümünde kendine en büyük payı çıkarmak, ağır basan bir etki alanı kazanmak uğrunda çaba harcamaktadır. Pekin, ideolojik sorunların birinci sıraya çıkarılmasından vazgeçerken, gelişme halindeki ülkelerde şimdi yönetimde bulunan hükümetlerle ilişkilerini iyileştirmek, bu ilişkileri kendi dış politika amaçlarının gerçekleştirilmesine yardımcı olacak bir doğrultuya yöneltmek yolunda gayret göstermektedir. Pekin'in yeni taktiğinin belirgin çizgisi, şimdi gelişme halindeki ülkeler konusunda daha ayrımlı bir yaklaşım uygulaması ve uluslararası ilişkilerin gelişmesine önem vermesidir. Yeni yönetim devletlerarası, uluslararası, partilerarası vb. gibi (özellikle Asya politikasında) özgül ilişkilerden karma bir yöntem uygulamak denemesinde bulunmaktadır. Bu yöntem kuşkusuz, genel uluslararası ve bölgesel duruma göre değişecektir. Bu yeni yaklaşımın ana amacı, Çin yönetimine daha geniş eylem olanakları sağlamaktır.

Pekin'in «devrimci» belgileri arka plana bırak-

masına karşın, özellikle Çin'e komşu ülkelerde, ayrılıkçılık hareketlerini ve hükümet aleyhtarı silahlı savaşları destekleyerek, bozguncu eylemleri sürdürmekten vazgeçmemiş olması dikkate değerdir. Pekin'in durmadan Birmanya, Hindistan, Filipinler, Malayziya, Tayland ve Afganistan gibi ülkelerin iç işlerine karışması bunu kanıtlamaktadır. Çin yönetimi, bazı ülkelerle resmi ilişkilerin iyileştirilmesi perdesi ardında, bozguncu eylemleri hızlandırma çabasında bulunmaktadır.

Çin yönetimi bloklara bağlanmama düşüncesini de kendi anti-Sovyet politikasının araçlarından biri yaptı. Anımsanacağı üzere Çin 60'lı yılların başında bağlantısızlar hareketi konusunda olumsuz bir konumda yer alıyordu. Sonra bu ünlü tutumu belirli değişikliklere uğradı ve 70'li yıllarda yepyeni bir eğilim belirdi. Maocular, cepheden saldırılarla bağlantısızlar hareketini bölemeyeceklerini anlayınca, «üçüncü dünya»da çok yaygın olan bağlantısızlık doktrinini kendi anti-Sovyetik amaçları için kullanabilecekleri kararına vardılar. Bağlantısızlar hareketinin temsilcileriyle yeni temaslar arama uğraşıları, «küçük ve orta ülkelerin, süper devletlerin hegemonizmine karşı birleşmesi» olarak bilinen taktik sloganlar temeli üzerinde sürdürülmektedir. Böylece Çin yönetimi, bağlantısızlar ve sosyalist ülkeler arasında uçurum açmayı amaçlayan ana arzusundan yola çıkarak bağlantısızlar hareketine kendi görüşünü dayatmak istemektedirler. Fakat çağımızın ürünlerinden olan bağlantısızlar hareketinin yönelimlerini değiştirme yolunda şimdiye kadar yapılan denemeler başarısızlığa uğramıştır. Bağlantısızlar hareketinin amaçları, Çin yönetiminin dış politikasına ters düşmektedir. Bağlantısız ülkeler, kendi doğal bağlaşıkları olan Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkelerle işbirliğini genişletme ve sağlamlaştırma yolunda gayret gös-

termektedir.

Pekin, Afrika - Asya Birliği Örgütü konusunda da bölücülük konumunda yer almaktadır. Çin yönetimi «hegemonizme karşı savaş» belgileri perdesi ardında bu örgütü kendi anti-Sovyetik amaçları için kullanmak istemektedir. Afrika, «Sovyet ve Amerikan hegemonizmine karşı ortak direniş» (1) örneği olarak gösterilmektedir. Çin, 70'li yıllarda Afrika'nın Birliği Örgütü'nü, Afrika kıtasında kendi hegemonya ve anti - Sovyetik amaçlarını gerçekleştirme aracı durumuna getirme ereğiyle, bu Örgütü hedef almaya başladı. Bu arada Çin propagandası Sovyetler Birliği'ni, Afrika-Arap Birliğini «baltalamak»la suçlamaya devam etmektedir. Çin basını, Afrika ve Arap ülkeleri yöneticilerinin değişik konferanslarını yansıtırken, program belgelerini istediği şekilde açımlamakta ve bunlarda «hemegonizme karşı savaşım» (2) gereğini mutlaka vurgulamaktadır. Nitekim Afrika ve Arap ülkelerinin 1977 yılı Mart ayında yapılan Birinci Konferansı tam bu biçimde yansıtıldı. Pratikte «üçüncü dünya» ülkelerinin birliğini baltalama politikası olan bu politika, bütün olarak Çin dış politikasının bozguncu hattının önemli bir kesimini oluşturmaktadır. Ne var ki, anti emperyalist savaşımın genel yönsemesini Pekin değil, anti -emperyalist hareket müfrezelerinin birliği saptamaktadır. Anti-emperyalist mücadelenin birliği, Çin yönetiminin hegemoni planlarının gerçekleştirilmesi yolunda başlıca engeldir. Son dönemin olguları, Çin'in gelişme halindeki ülkeler arasındaki saygınlığının ve etkisinin giderek azaldığını göstermektedir. Bu ülkelerde ve tüm dünyadaki ilerici güçler çok iyi anlıyorlar ki, Çin yönetiminin hegemonya politikasına karşı savaşım,

(1) SİNHUA, 9. XI. 1977.

(2) «Jenmin Jibao», 12. III. 1977.

emperyalizm ve gericiliğe karşı savaşım kadar önemli bir ödevdir ve halkların emperyalizm, kapitalizm ve sömürgecilik aleyhtarı savaşımının önemli bir bölümüdür.

6. Balkanlarda Barış ve Anlaşmaya Karşı

Fazla büyümsetmeden söylenebilir ki, Pekin, son dönemde, Balkanlara karşı ilgisini belirgin bir biçimde artırmış bulunmaktadır. Bu politika hattı, henüz daha, Çin'in dış politikasının biçimlenmiş özel bir yönünü teşkil etmese de, sosyalist ülkelerin, tüm Balkan halklarının çıkarlarını yakından ilgilendirdiği için üzerinde dikkatle durmaya değerdir.

Pekin'in Balkanlar konusunda izlediği başlıca amaç nedir? Çin yönetiminin dünyanın her başka bölgesinde olduğu gibi, bu bölgede de sapmaksızın büyük devlet ve şovenizm planlarına uygun bir yol izlediği, iyi komşuluk, anlaşma ve işbirliği ortamını baltalama uğrunda çaba harcadığı, anti - Sovyetizmi özel olarak vurgulayıp halklar arasındaki ilişkilerde milliyetçilik kalıntıları ve önyargılarını körüklediği gözönünde tutulacak olursa, bu soruya yanıt vermek pek güç olmayacaktır. Çin yönetiminin Balkanlar konusundaki dış politika hattında sürekli stratejik önemi olan bu amaçların gerçekleştirilmesi için çok değişik somut politik yaklaşım ve araçlar işe koşulmaktadır. Bu yaklaşım ve araçların seçimi büyük ölçüde politik konjonktür ve vülger politik çıkarcılığın belirleyici etkisi ortamında yapılmaktadır. Bu değişik yaklaşım ve araçlar arasında, fazla uğraşmadan maoizmin ikiyüzlülüğünü ve düşmanca tutumunu, Pekin'in Balkan ülkelerinin iç işlerine ve Balkan ülkeleri arasındaki ilişkilere kabaca müdahalesini açıklayabiliriz. Maocuların Balkanlarda uyguladıkları bozguncu ve kışkırtıcı eylem taktiği, kuşkusuz gelecekte

de, başat stratejik yönünün özlüğünü değiştirmeden, yeni biçimlerde ifadesini bulacaktır. Anlaşılacağı üzere, bu durum Pekin yöneticilerinin yeltenişleri karşısında uyanıklığın artırılmasını ve onların Balkanlarda barış, güvenlik ve anlaşma ortamına el uzatmalarına zamanında tepki gösterilmesini gerektirmektedir.

Son dönemde Pekin'in Balkanlarda sosyalizmin konumlarını zayıflatma, Balkan Yarımadasında sosyalist ülkeleri bölme ve birbirine karşı çıkarma çabaları etkinlik kazandı. Pekin'in , Balkanlardakiler de dahil, ayrı ayrı sosyalist ülkelere karşı «ayrımlı yaklaşım» dedikleri yaklaşımının daha da etkin bir biçimde uygulanması aşaması, bu amacın yoğun bir belirtisiydi. Maoizmin ayrı ayrı sosyalist ülkelere «ayrımlı yaklaşımının» özlüğü yeni bir şey değildir. Bu yaklaşım, Pekin'de Mao Zedung'un kanadı altına sığınmış «dörtlü çete»nin yönetimde bulunduğu dönemde de iyi bilinmekteydi. Sosyalist ülkeleri bölmek ve birbirine karşı çıkarmak amacında ifadesini bulan bu özlük bugün de değişmiş değildir. Pekin yöneticileri, kendi hegemonya planları için başlıca engeli, dünya sosyalizminin gücünün artması ve birliğinin pekişmesinde gördüklerinden, sözkonusu yaklaşımın özlüğü hep aynı kalmaktadır. Çin yönetiminin Balkanlardaki sosyalist ülkeleri bölmek ve birbirine karşı çıkarmak, böylece de kendi büyük devlet ve şovenist politikasını uygulama yolunu açmak çabaları da, işte tam bu amaç açısından değerlendirilmelidir. Çin'in devlet ve parti yönetmeni Hua Guofeng'in 1978 yılında yaptığı Romanya ve Yugoslavya ziyaretleriyle güdülen başlıca amaçlardan birinin de bu olduğu giz değildir.

Pekin, Balkanların bir zamanlar Avrupa'nın «barut fıçısı» olduğunu unutmamıştır. Pekin bugün, tarihin Balkanlara yüklediği bu kıskanılmaz şanı, kuş-

kulu bir süreklilikle kamuoyuna anımsatmaktadır. Maoizmin strateji uzmanları son iki - üç yıl içinde Balkan halklarının tarihi konusunda çok daha ötelere giderek, Balkan halklarının ulusal kurtuluş savaşımları ve Rusya'nın kurtarıcı misyonunu karalayıp tersyüz etmeye kalkıştılar. Pekin'de 1977-1978 döneminde «Sovyet Revizyonistlerinin tarihsel görüşlerininin Eleştirisi»; «Çarlık Rusya'nın Çin'e Saldırısının Tarihi» c. I ve c. II; «Dünyaya Egemen Olmak, Çarlık Rusya'nın Değişmez Amacıydı»; «Sovyet Revizyonistlerinin Yalanları ve Tarihsel Gerçeklik» vb. olmak üzere birkaç derleme yayımlandı. Bunlar aslında tarihsel gerçekleri ve tarih bilimini değiştirmenin kaba birer örneğiydi. Belirttiğimiz bu «yapıtların» şöyle olağan sıralanması bile, Pekin'li tarih bilimi sahtekarlarının en yeni «açıklamaları» ve «buluşlarının» neler olduğunun anlaşılması için yeterlidir. Kısacası bütün bunlarla Sovyetler Birliği Komünist Partisi ve Sovyet hükümetinin politikasının, bu politikanın sözümyabana «saldırgan» ve «istilacı» özlüğünün, çarlık Rusya'nın saldırgan ve istilacı politikasının bir devamı, bir uzantısı olduğu görüşü yerleştirilmek istenmektedir. Belirttiğimiz bu «yapıtlar»da keyfilik ve sorumsuzluk örneği olacak biçimde, tarihsel geçmişin ayrı ayrı olguları, bütün tarihe ve özellikle Rusya ve Sovyetler Birliği'nin Balkan ülkeleriyle ilişkilerinin en yeni tarihine yüklenmektedir. Pekin'deki sözde tarihçiler, hiç sıkılmadan, Balkan halklarının Rusya'nın kurtarıcı misyonuna, Sovyetler Birliği ve Kızıl Ordu'nun kapitalizm ve faşizme karşı savaşta çözümleyici rolüne besledikleri yüzyıllık en derin sadakat ve saygı duygusuna da el uzatmaktadır.

Elbette ki, Maocuların, Balkan halklarının yakın ve uzak tarihi sayfalarındaki gezileri, Pekin'in bozguncu politikasının yalnız bir bölümüdür. Bu politika

ayrıca, bazı Balkan ülkelerine karşı örgütlenen iftira kampanyalarında, bu ülkelerdeki sosyo-ekonomik gerçekliğin kabaca değiştirilmesi ve bu ülkeler hükümetlerinin izledikleri barışsever ve yapıcı politikanın tersyüz edilmesinde de somut ifadesini bulmaktadır. Buna bağlı olarak Çin basınında yer alan Bulgaristan aleyhtarı uydurmalar, Pekin'in gerçek amaçlarını sergilemektedir. Bu yazıların hatta üstünkörü incelenmesi bile, Bulgaristan Halk Cumhuriyeti'ndeki sosyalist gerçekliği yalnızca olumsuz bir açıdan yansıtmanın Pekin propaganda araçlarında yazılmamış bir kural haline getirildiğinin anlaşılmasına yeterli olacaktır. Bulgaristan'daki toplumsal ekonomik yaşamın sonsuz bir «güçlükler» dizisinden başka bir şey olmadığı, üstelik bu «güçlüklerin» ülkenin uluslararası sosyalist işbölümüne katılışının bir sonucu olduğu görüşü Çin ve uluslararası kamuoyunun bilincine dirençle yerleştirilmek istenmektedir.

Bulgaristan Halk Cumhuriyeti'nin gerçek durumu, ulusal ekonomisinin yüksek ve istikrarlı gelişme temposu, Pekin propagandasının bu iftiracı uydurmalarını en inandırıcı biçimde yalanlamaktadır. Nitekim Bulgaristan'ın ulusal geliri 1978 yılında 1977 yılına göre % 6, sanayi yapınları üretimi % 7, tarım ürünleri üretimi % 5 kadar fazlalaştı. 1978 yılında Bulgaristan'da 5 milyar 380 milyon leva değerinde yatırım gerçekleşti. Halkın yaşama düzeyi sürekli biçimde artmaktadır. Belirtilen yıl içinde 10 binlerce yeni konut yapıldı, toplumsal tüketim fonları daha da arttı, iş ücreti örgütü yetkinleştirildi, çalışma koşulları daha da iyileştirildi. Ulaşılan başarılar Bulgaristan Halk Cumhuriyeti'nin sosyalizm ve komünizm yolunda daha dinamik ve daha hızlı gelişmesine gerekli koşulları sağlamaktadır. Bunun önemli koşullarından biri de ülkenin halk ekonomisinin Sovyetler Birliği ve Ekonomik Yardımlaşma Konseyi'ne üye

öteki ülkelerin ekonomileriyle organik bağlantısının pekiştirilmesidir. Bulgaristan Komünist Partisi Onbirinci Kongresi, halk ekonomisinin dinamik ve orantılı biçimde gelişmesi, yüksek emek üretkenliği, yüksek yarar ve kalite temeli üzerinde halkın özdeksel ve tinsel gereksinimlerinin daha tam biçimde karşılanması hattının sapmaksızın gerçekleştirilmesi ödevini gündeme getirdi. Todor Jivkov yoldaş, Parti Onbirinci Kongresi Çalışma Raporunu okurken şöyle dedi: «Bu ödev, giderek derinleşen sosyalist entegrasyon koşullarında gerçekleştirilecektir.» (1)

Pekin'in Balkanlardaki kapitalist ülkelerde devrim hareketlerini ve ilerici güçleri zayıflatmak, gelişmelerini durdurmak ve baltalamak, bunlara ve özellikle işçi sınıfı sıralarına maoizmin ülküsel politik sızmasını ve etkisini olası ölçüde genişletmek gayretlerine de işaret edilmelidir. Bu konuda her türlü cephesel saldırı ve sızma olanaklarını yitirmiş olan maocular, bu ülkelerde bozguncu maocu örgüt ve gruplar oluşturma yoluna başvurdular. Pekin'in diplomatik temsilcilikleri bu amaçla, Yunanistan ve Türkiye'deki maocu grup ve grupçukları, anti - Sovyetik, anti - sosyalist propagandanın ve savaş kundaklama propagandasının araçları, işçi sınıfının birliğine karşı açık ve gizli kundaklama araçları olarak kullanmak için onlara her bakımdan yardım ve destek göstermektedir. Bu maocu örgütlerin devrimci lafazanlığı ve belgileri, kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfının dikkatini, daha hakça bir toplumsal düzen uğrundaki savaşımın en önemli sorunlarından saptırmakta, kapitalist dünyada sömürü ve eşitsizliğin gerçek nedenleri konusunda emekçi kitleleri aldatıp yanılt-

---

(1) Todor Jivkov. BKP MK'nin Onuncu ve Onbirinci Kongreler Arasındaki Çalışmalar ve Gelecek Ödevlerle İlgili Raporu. Parti Basımevi, 1976. s. 36.

maktadır. Öte yandan maocuların terör eylemleri ayrı ayrı ülkelerde politik durumu karmaşıklığa itmekte, uygulamada nesnel olarak gericilerin çıkarlarına hizmet eden koşullar ve önkoşullar oluşturmaktadır. Birçok hallerde maocu grupların aşırı eylemleri doğrudan emekçilerin yığınsal haklı savaşımlarını hedef almakta, devrimci hareketin seçkin militan ve liderleri bu aşırı eylemlere kurban olmaktadır.

Son yıllarda Yunanistan'da Y. Devrimci Komünist Hareketi, Marksist - Leninist Yunan Komünist Partisi, Yunan Komünist Partisi - Marksist - Leninistler vb., Türkiye'de de bazı örgütler etkin maocu eylemlerde bulunmaktadır. Maocu örgütler her ne kadar önemsiz, geçici, örgüt yönünden istikrarsız, az üyeli, değişken sosyal yapıda ve birbirine düşman örgütler olsalar da, belirli bir tehlike oluşturmaktadırlar. Maoizmin bu «Avrupalılaştırılmış» ve «Balkanlaştırılmış» uzantıları, sosyalizme, tüm devrimci güçlere, Balkan halklarının barış, güvenlik ve işbirliği çıkarlarına ilke itibariyla düşman olan bir ideoloji ve politikanın iletkeni hizmetini görmekte ve bu yönde etkin biçimde kullanılmaktadırlar.

Şunu önemle vurgulayarak belirtmek gerek ki, Pekin ve onun Balkan halkları konusunda izlediği politika, bozgundan bozguna uğramaktadır. Balkan ülkelerinin iç işlerine karışma ve özellikle Balkanlardaki sosyalist ülkeler arasındaki ilişkilere, sosyalist ülkelerin bölünmesi ve birbirine karşı çıkarılması ve son hesapta, bu yoldan bir bütün olarak sosyalizmin konumlarını güçsüz kılmak amacıyla girişilen kabaca müdahaleler tam başarısızlığa uğradı. Pekin yöneticilerinin Arnavutluğu maoizmin büyük devlet politikasının ve şovenizmin politik boyunduruğuna koşma ve onu Balkanlarda bozguncu

eylemlerinin aleti durumuna getirme çabaları tamamen boşa çıktı. Arnavutluk yönetimi, ardıcıl olmayan, sonuna dek sağlam olmayan ve henüz büyük ölçüde anti-Sovyetizmin etkisinde olan konumlarda kalsa da, «üç dünya»yla ilgili maocu kuramın milliyetçi özlüğünü, Pekin'in Amerikan emperyalizmi ve dünya gericiliğinin en azılı çevreleriyle bağlaşıklık kurmasını açığa vurarak yargıladı. Arnavutluk basınında yayımlanan birçok yazıda yer alan kanıtlar, Pekin yöneticilerinin Balkanlarda savaş kundaklama planlarını, askeri temaslar kurma ve Çin'in koruyuculuğunda bir tür Balkan askeri politik bloku oluşturma amaçlarını su götürmez biçimde gerçeklemektedir. Pekin'in Balkan kapitalist ülkelerinde devrimci güçlerin savaşım sıralarını dağıtma gayretlerinin belirli bir başarıya ulaştığı da söylenemez. Pekin bu konuda övünebilecek bir başarı kaydetmiş değildir. Maocu gruplar, işçi sınıfı ve emekçilerin çıkarlarına yabancı ve düşman olan ülküsel politik bir etkinin iletkeni, Balkan halkları arasında barış içinde yanyana yaşama ilkelerinin yerleşmesinin azılı düşmanları olarak kendi kendilerini açığa vurmakta ve eylemleriyle kendilerini ele vermekte ve gözden düşürmektedirler. Maocu gruplar ve fraksiyonlar arasındaki iç çelişkiler ve kavgalar keskinleşmekte devam etmektedir. Bu arada, bunlardan birçoklarının Mao Zedung'un ölümünden sonra Çin'de gelişen olaylar ve Çin'in şimdiki yönetiminin daha açık emperyalizm yanlısı politikası için hazırlıklı olmadıkları da ortaya çıkmaktadır. Maocu örgütlerde bölünme ve kendi kendine dağılma süreçleri Çin - Arnavutluk ilişkilerindeki kesin dönüşümden sonra hissedilir ölçüde hızlandı. Böylece Pekin doğrultusunda maocu gruplar ve Tiran doğrultusunda maocu gruplar ortaya çıktı. Maocu örgütler arasındaki bu politik, ülküsel ve örgütsel dağınıklık ve son hesapta bu örgütler arasındaki düşmanlık

kaçınılmaz ve yasal bir olgudur. Bu olgu maocu örgütlerin eylemlerinin, Marksizm - Leninizmin bilimsel ilkeleri ve sınıfsal ölçütleriyle uzaktan yakından hiç bir ilişkisi olmadığını, sınıfsalsızlık ve milliyetçilik belirtileri temeline dayandığını bir kez daha göstermektedir.

Sonsöz

Çin'in Mao Zedung'tan sonra uyguladığı dış politika hattının belirgin ana çizgilerinin incelenmesi, bu politikanın büyük devletsel, şovenist ve hegemonist özlüğünden kaynaklanan tehlikeyi göstermektedir. Pekin'in dünya sosyalizmine düşmanlığının artmasından, emperyalizm ve onun en koyu gerici çevrelerinin kendi politik hesapları açısından yeni olanaklar beklemeleri bir rastlantı değildir. Çin'in şimdiki yönetiminin resmi belgeleri, anti - Sovyetizmin vargücüyle yürürlükte kaldığını sergilemektedir. Çin politikasında, pragmatik, milliyetçi, büyük devletsel ve şovenist amaçlar giderek ön sıraya tırmanmaktadır. Yumuşama sürecine karşı savaşta, reel sosyalizmin itibardan düşürülmesinde, çağdaş aşamada «üçüncü dünya»nın artmış olan rolünün kötücül amaçlar için kullanılmasında, maoizmle emperyalizm arasında daha sıkı bir yakınlaşma gözlenmektedir. Bununla birlikte dünya ilerici kamuoyu, Çin yönetiminin dünya barışını ve ilerlemeyi tehlikeye iten gerçek amaçları konusuna daha büyük gerçeklikle yanaşmaktadır.

Çin yönetiminin dış politikası, dünya devrim sürecinin engellenmesi doğrultusunda işleyen bir etken durumuna geldi. Çin yönetiminin uyguladığı politikanın «üçüncü dünya» konusunda yarattığı tehlike azalmamış, ortadan kalkmamıştır. Küba yönetmeni Fidel

Castro'nun Sovyetler Birliği Komünist Partisi XXV. Kongresi'nde de belirttiği gibi, «dünya halkları biliyorlar ki, gerçek tarihi yazanlar, ister burjuvazinin temsilcileri olsun, ister maocuların temsilcileri olsun, gericiler, iftiracılar, entrikacılar ve hainler değildir. Çünkü tarihin kendisi, onları kendi yolundan silip süpürecektir.» (1)

Çin yönetiminin dünyadaki nesnel yönsemelere tepkisl ve bunların ileri doğru gelişmesini durdurmak denemesiyle milliyetçiliği ve anti - Sovyetizmi körüklemesi, kuşkusuz, Çin halkının temel çıkarlarına olduğu gibi, dünya ölçeğinde, barış ve sosyal ilerilik hareketine de zarar getirmektedir. Çin dış politikasının öteki yönlerinin, herşeyden önce Çin'in çıkarlarına ve Çin'in bu veya şu devletlerle ilişkilerine ters düştüğünü belirtirken, Çin politikasının barış ve yumuşama süreci savaşımına, bu savaşım bütün halkların, bütün devletlerin çıkarlarını ilgilendirdiği için, en büyük zararı getirdiğini önemli vurgulamalıyız. Çünkü Çin yönetiminin dış politikasından başka, Çin halkının ve tüm insanlığın geleceğine karşı yönelik cinai amaçları en belirgin biçimde gösteren başka bir politika alanı yoktur. Bundan dolayı dünya ilerici güçlerinin, şimdiki Çin yönetiminin, savaş, barış ve yumuşama süreci gibi, çağımızın en önemli sorunları konusundaki cinai planlarını ve uygulamalarını açığa vurması çok önemli bir görevi oluyor. Çağımızın bu en önemli sorunlarına çözüm getirilmesi, anti - emperyalist güçlerin eylembirliğinin ana halkasını oluşturuyor. Kapitalizm ve sosyalizm arasındaki tartışmaya savaş yoluyla çözüm getirilemeyeceğine inananların sayısının sürekli olarak arttığı günümüzde, saldırgan Çin diplomasisi Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği'nin ve silahsızlanma ve barış için sa-

(1) «Pravda» gazetesi, 26. II. 1976.

vaşanların barışçı girişimlerini engellemek yolunda bütün gücünü işe koşmaktadır. Pekin, bugün, yumuşama sürecine karşı savaşımın merkezi durumuna gelmiş bulunmaktadır. Bu ise Mao Zedung'un kalıtçılarının uyguladığı ideoloji ve politikanın ardıcıllıkla açığa vurulması ödevini gündeme getirmektedir. Maoizmin tarihsel ardıcılsızlığı ve bozguna mahkumluğu, en ufak bir kuşku yaratmayacak biçimde ortadadır.

İnsanlık için barıştan başka seçenek yoktur artık. Konumuzu Bulgaristan Komünist Partisi Merkez Komitesi Birinci Sekreteri ve Bulgaristan Halk Cumhuriyeti Devlet Konseyi Başkanı Todor Jivkov'un bir sözüyle bitirelim. Şöyle diyor: «Ve artık, İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana geçen 30 yıldan fazla bir zamanda üçüncü bir dünya savaşı olmadıysa, bu yalnızca Sovyet devletinin ve sosyalist topluluk devletlerinin ardıcıl, yapıcı, Leninci barış politikasından, dünyadaki tüm barışsever güçlerin birleşik çabalarından ileri gelmektedir.» (1)

SON

(1) Todor Jivkov. Yüzyıllardan Gelip Yüzyıllara Uzanan Dostluk. Sofya, Parti Basımevi, 1977. s. 463.

HABORA
kitabevi

30 Lira